

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**

MUHASEBE FİNANSMAN

**ŞAHİS ŞİRKETLERİ
344MV0020**

Ankara, 2011

-
- Bu modül, mesleki ve teknik eğitim okul/kurumlarında uygulanan Çerçeve Öğretim Programlarında yer alan yeterlikleri kazandırmaya yönelik olarak öğrencilere rehberlik etmek amacıyla hazırlanmış bireysel öğrenme materyalidir.
 - Millî Eğitim Bakanlığınca ücretsiz olarak verilmiştir.
 - **PARA İLE SATILMAZ.**

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	ii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ-1	2
1. ŞİRKETLER HAKKINDA GENEL BİLGİLER.....	2
1.1. Şirket Kavramı	2
1.2. Şirketin Unsurları	3
1.3. Şirketlerin Sınıflandırılması	3
1.3.1. Adî Şirketler	5
1.3.2. Ticaret Şirketleri	6
1.3.3. Kooperatifler	8
1.4. Şirketler Muhasebesi	8
UYGULAMA FAALİYETİ.....	9
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME.....	10
ÖĞRENME FAALİYETİ-2	12
2. KOLEKTİF ŞİRKETLER.....	12
2.1. Kolektif Şirketin Tanımı Ve Özellikleri.....	12
2.2. Kolektif Şirketin Kuruluşu	12
2.3. Kuruluş İşlemlerinin Muhasebe Kayıtları	15
2.3.1. Sermaye Olarak Para Konulması	15
2.3.2. Sermaye Olarak Paradan Başka Varlıkların Konulması	18
2.3.3. Sermaye Olarak İşletme Konulması.....	23
2.4. Sermaye Değişiklikleri Ve Muhasebe Kayıtları.....	25
2.4.1. Sermaye Artırılması	25
2.4.2. Sermaye Azaltılması	30
2.5. Kolektif Şirketlerde Kar ve Zarar Dağıtımını	31
2.5.1. Kâr Dağıtımını ve Muhasebe Kayıtları	31
2.5.2. Zarar Dağıtımını ve Muhasebe Kayıtları.....	38
2.5.3. Kolektif Şirketlere Ait Örnek Monografi.....	40
UYGULAMA FAALİYETİ.....	53
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME.....	55
ÖĞRENME FAALİYETİ-3	58
3. KOMANDİT ŞİRKETLER.....	58
3.1. Komandit Şirketin Tanımı Ve Özellikleri	58
3.2. Komandit Şirketlerde Kuruluş İşlemlerinin Muhasebe Kayıtları.....	60
3.3. Komandit Şirketlerde Sermaye Değişiklikleri ve Muhasebe Kayıtları	62
3.4. Komandit Şirketlerde Kar Zarar Dağıtımını ve Muhasebe Kayıtları	66
UYGULAMA FAALİYETİ.....	70
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME.....	72
MODÜL DEĞERLENDİRME	74
CEVAP ANAHTARLARI.....	75
ÖNERİLEN KAYNAKLAR.....	80
KAYNAKÇA	81

AÇIKLAMALAR

KOD	344MV0020
ALAN	Muhasebe ve Finansman
DAL/MESLEK	Bilgisayarlı Muhasebe Elemanlığı
MODÜLÜN ADI	Şahıs Şirketleri
MODÜLÜN TANIMI	Şahıs şirketlerinin kuruluş ve muhasebe kayıtlarının yapıldığı öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/24
ÖN KOŞUL	Bilanço ve yevmiye defteri modüllerinin alınmış olması gerekir.
YETERLİK	Şahıs şirketi işlemleri yapmak
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaç VUK ve TTK' ya göre şahıs şirketi işlemlerini yapabileceksiniz. Amaçlar 1. Şahıs şirketlerini diğer şirketlerden ayırabileceksiniz. 2. Kolektif şirket işlemleri yapabileceksiniz. 3. Komandit şirket işlemleri yapabileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Bilgisayar, bilgisayar masası, yazıcı, sarf malzemeleri, Türk Ticaret Kanunu, Borçlar Kanunu, yevmiye defteri, bilanço, hesap makinesi
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	<ul style="list-style-type: none">➤ Modülün içinde yer alan her öğrenme faaliyetinden sonra, verilen ölçme araçları ile kazandığınız bilgi ve becerileri ölçerek kendinizi değerlendirebileceksiniz.➤ Ayrıca modül sonunda öğretmeninizin size vereceği uygulamalarla kazandığınız bilgi ve becerileri ölçerek değerlendirebileceksiniz.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenciler,

Günümüz ekonomik koşullarında bireysel sermayenin hızla önemini kaybettiği artık kolektif sermayenin geçerli olduğu bir dönem içerisindeyiz. Küçük girişimciler, yerlerini büyük girişimcilere bırakmaktadırlar. Küçük tasarruf sahipleri iş yapmak amacıyla artık şirketleşmekte ve bir araya gelerek güçlü kuruluşlar ortaya koymaktadırlar. Gelişen rekabet koşulları da bu durumu zorunlu hale getirmiştir.

Şirketleşmenin son derece önemli olduğu sizce de malum olması nedeniyle, bu modülde şirket çeşitlerinden şahıs şirketleri hakkında gereken temel bilgiler siz değerli öğrencilere verilecektir. Şirketin kuruluşu, sermaye değişikliği ve kar dağıtımı gibi önemli işlemleri rahatlıkla tek başınıza yapabileceksiniz.

Modül içeriği, şirketler hakkında genel bilgi verilerek, bir şirketin hangi şartları yerine getirdikten sonra tüzel kişilik kazanacağını göreceksiniz. Ayrıca sizlerde öğrendiğiniz bilgileri faaliyet konuları sonundaki uygulamalı testleri yapmakla bilgilerinizi daha da pekiştireceksiniz. Kurulmuş bir şahıs şirketinin sermayenin azaltılması ve artırılması işlemlerini yapabileceksiniz. Her işletmenin temel amacı kar olması nedeniyle, mali yılsonunda elde edilen karı ana sözleşmedeki ve kanunlardaki ölçütlere göre dağıtabileceksiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Şahıs şirketlerini diğer şirketlerden ayırabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Çevrenizde bulunan bir işletmeye giderek hangi tür işletme olduğunu sorunuz.
- Çevrenizde bulunan bir muhasebeciye giderek şirket türleri ve özellikleri hakkında bilgi toplayınız.
- İnternette şahıs ve sermaye şirketlerinin farklarını araştırınız.

1. ŞİRKETLER HAKKINDA GENEL BİLGİLER

1.1. Şirket Kavramı

İnsanlar yaşamlarını devam ettirebilmek için ihtiyaçlarını karşılamak zorundadırlar. Bu ihtiyaçlar mal veya hizmet şeklinde olabilir. İhtiyaçlarımızı karşılayacak mal ve hizmetleri bizlere işletmeler sunmaktadır. İnsan istek ve ihtiyaçlarını karşılamak üzere mal ve hizmetleri piyasada satışı sunan ve bunu kar gayesi ile yapan kuruluşlara **işletme** denir.

Nüfus artışı, ekonomik gelişmeler, mal ve hizmet çeşitliliğinin artması sonucu küçük sermayeli ve tek kişilik işletmeler yetersiz kalmıştır. Bunun yerini daha büyük sermayeli, daha çok personele sahip, birden fazla alanda faaliyet gösterebilen işletmeler almıştır. İşletmede büyüme ve gelişimin gerçekleşebilmesi için tek kişi sermayesi ve idaresinin yeterli olmadığı durumlarda başkalarının emek ve sermayelerine de ihtiyaç duyulmuştur. Şirketler bu şekilde ortaya çıkmıştır.

Resim 1.1: Şirket

İki veya daha fazla gerçek veya tüzel girişimcinin müşterek bir ticari amaç için para, mal ve emeklerini birleştirerek kurdukları ortaklığa **şirket** denir. Şirketler aşağıda belirtilen amaçlar için kurulur:

- Kar elde etmek
- İnsanlara ve ekonomiye fayda sağlamak
- Büyümek ve güçlenmek

1.2. Şirketin Unsurları

Bir kuruluş ya da ortaklığın şirket sayılabilmesi için aşağıda belirtilen unsurların bulunması gerekir:

- Kişi unsuru: Kişi sayısı birden çok olmalıdır.
- Sermaye unsuru: Kişiler para, mal ya da emeklerini sermaye olarak koyabilir.
- Sözleşme unsuru: Kişiler arasında sözleşme yapılmalıdır.
- Ortak amaç unsuru: Kişilerin ulaşmak istedikleri ortak bir amaçları olmalıdır.
- Eşit amaçlarda birleşme ve işbirliği unsuru: Kişileri ortak amaçları doğrultusunda işbirliği yapmalıdırlar.

1.3. Şirketlerin Sınıflandırılması

Şirketler kuruluş şekline, tüzel kişiliklerine, yasal dayanaklarına, ortakların özelliklerine göre değişik şekillerde sınıflandırılmaktadır. Aşağıdaki tabloda şirketlerin sınıflandırması gösterilmiştir:

ŞİRKET İSİMLERİ	ŞİRKET TÜRÜ	TÜZEL KİŞİLİK	YASAL DAYANAK	KURULUŞ İŞLEMLERİ	ORTAK ÖZELLİĞİ	KİŞİ VE SERMAYE	ORTAKLARIN SORUMLULUĞU	TABİ OLDUĞU VERGİ	SINIFI
ADİ ŞİRKET	Şahıs	Yok	Borçlar Kanunu	Tescil ve ilana tabi değil	Gerçek kişi	En az iki kişi, emek sermaye olabilir	Sınırsız sorumlu	Gelir Vergisi	2 veya 1
KOLEKTİF ŞİRKET	Şahıs	Var	TTK	Tescil ve ilana tabi	Gerçek kişi	En az iki kişi	Sınırsız sorumlu	Gelir Vergisi	1
ADİ KOMANDİT ŞİRKET	Şahıs	Var	TTK	Tescil ve ilana tabi	En az biri gerçek kişi	En az iki kişi	Komanditer ortak sınırlı, diğerleri sınırsız sorumlu	Gelir Vergisi	1
GERÇEK ŞAHİS İŞLETMELERİ	Şahıs	Yok	TTK, Esnaf ve Sanatkarlar Kanunu	Tescil ve ilana tabi	Gerçek kişi	Bir kişi	Sınırsız sorumlu	Gelir Vergisi	2 veya 1
ANONİM ŞİRKET	Sermaye	Var	TTK	Özel izinliler hariç tescil ve ilana tabi	Gerçek ve / veya tüzel kişiler	En az beş kişi ve 50.000 TL sermaye	Sınırlı sorumlu	Kurumlar Vergisi	1
LİMİTET ŞİRKET	Sermaye	Var	TTK	Tescil ve ilana tabi	Gerçek ve / veya tüzel kişiler	En az iki, en fazla 50 kişi, en az 5.000 TL sermaye	Sınırlı sorumlu	Kurumlar Vergisi	1
HİSSELİ KOMANDİT ŞİRKET	Sermaye	Var	TTK	Tescil ve ilana tabi	Gerçek kişi veya en az biri gerçek tüzel kişiler	Biri komandite en az 5 kişi	Komanditer ortak sınırlı, diğerleri sınırsız sorumlu	Kurumlar Vergisi	1

1.3.1. Adî Şirketler

Borçlar kanunu 520. maddesine göre adi şirket; “iki veya daha çok kişinin emek ve sermayelerini ortakların bir amacı gerçekleştirmek için bir sözleşme ile birleştirmeleri sonucunda oluşan bir şirkettir” şeklinde tanımlanır. Adi şirketler borçlar kanunu hükümlerine göre kurulur ve faaliyet gösterir. Adi şirketlerin özellikleri şunlardır:

- Kuruluşu belli bir şekle tabi değildir.
- Sözleşme yazılı ya da sözlü olabilir. Yazılı olmuşsa ispat açısından notere onaylatılır.
- Ticaret siciline tescil ve ilanı zorunlu değildir. (Adi şirketi kuracak kişi tüccar ise bulunduğu yerin ticaret odasına kayıt olmalıdır)
- Ticaret unvanı kullanmaları zorunlu değildir.
- Sözleşmede aksi bir hüküm yoksa kâr zarar ve oy açısından ortaklar eşit haklara sahiptir.
- Asgari sermaye tutarı belirtilmemiştir. Emek de sermaye olarak konulabilir.
- Şirket borçlarında ortakların sınırsız ve müteselsil (zincirleme) sorumlulukları vardır. (Örneğin; şirket borçlarından dolayı iflas ederse alacaklılar şirket varlıkları yetmediği takdirde alacaklarını ortakların şahsi varlıklarına başvurarak tahsil edebilirler)
- Bir kolektif ya da adi komandit şirketin kuruluşunda eksiklik varsa adi şirket kabul edilir.
- Daha çok geçici işlerde tercih edilen bir şirket türüdür.

1.3.1.1. Gerçek Şahıs İşletmeleri

Tek girişimci tarafından oluşturulmuş şirketlerdir. Esnaf, sanatkâr, sanayici, serbest meslek erbabı ya da tacir olabilirler.

➤ **Esnaf ve Sanatkâr**

5362 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Meslek Kuruluşları Kanunu’na göre esnaf ve sanatkâr şöyle tanımlanır: “Ekonomik faaliyetini sermayesi ile birlikte bedeni çalışmasına dayandıran ve kazanca tacir veya sanayi niteliğini kazandırmayacak miktarda olan, basit usulde vergilendirilenler ve işletme hesabına göre deftere tabi olanlar ile vergiden muaf bulunan meslek ve sanat sahipleridir.”

➤ **Tacir**

6762 sayılı Türk Ticaret Kanununa göre tacir şöyle tanımlanır: “Bir ticarethane veya fabrika yahut ticari şekilde işletilen diğer bir müesseseyi kısmen dahi olsa kendi adına işleten kimseye denir.”

➤ **Sanayici**

Makine, alet yardımıyla hammadde ve yarı mamulleri işleyerek üretim yapan, imalat makinesi kullananlarda 5, kullanmayanlarda 10 kişi çalıştıranlar sanayici sayılır.

➤ **Serbest Meslek Erbabı**

65–66 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu’na göre serbest meslek erbabı şöyle tanımlanır: “Sermayeden ziyade şahsi mesaiye, ilmi veya mesleki bilgiye veya ihtisasa dayanan ve ticari mahiyette olmayan işleri işverene tabi olmaksızın şahsi sorumluluk altında kendi nam ve hesabına yapanlara denir.”

1.3.2. Ticaret Şirketleri

Türk Ticaret Kanunu (TTK) hükümlerine göre kurulan şirketlerdir. İkiye ayrılır:

1.3.2.1. Şahıs Şirketleri

Tüzel kişiliğe sahip ve ortakların şirket borçlarına karşı sınırsız sorumlu olduğu şirketlerdir. Ortakların birbirlerini iyi tanması ve birbirlerine güvenmeleri gerekir. Türk Ticaret Kanunu’na göre şahıs şirketleri ikiye ayrılır:

- Kolektif Şirketler
- Komandit Şirketler

1.3.2.2. Sermaye Şirketleri

Sermayenin ön planda olduğu, tüzel kişiliğe sahip ve ortakların şirket borçlarına karşı koydukları sermaye ile sınırlı oldukları şirketlerdir. Türk Ticaret Kanunu’na göre sermaye şirketleri üçe ayrılır:

- Anonim Şirketler
- Limitet Şirketler
- Sermayesi Paylara Bölünmüş (Hisseli) Komandit Şirketler

1.3.2.3. Şahıs Ve Sermaye Şirketlerinin Karşılaştırılması

Şahıs ve sermaye şirketlerinin farkları aşağıdaki tabloda belirtilmiştir:

ŞAHIS ŞİRKETLERİ	SERMAYE ŞİRKETLERİ
Kuruluş için herhangi bir yerden izin almaya gerek yoktur.	Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'ndan kuruluş izni alınmak zorundadır.
Kararlar oy birliği ile alınır.	Kararlarda salt çoğunluk esastır.
Her ortak eşit oy hakkına sahiptir.	Ortaklar, sermayesi nispetinde oy kullanma hakkına sahiptir.
Emek sermaye olarak konulabilir.	Emek sermaye olarak konulamaz.
En az sermaye sınırı yoktur.	TTK' da belirtilen en az sermaye sınırı vardır. Yoksa kurulamaz.
Ortaklar şirket borçlarına karşı sınırsız sorumludur.(komanditer ortak hariç)	Ortaklar sadece sermayeleri oranında sorumludur.
Ortaklar gerçek kişilerdir. (komanditer ortak hariç)	Ortaklar gerçek ve tüzel kişiler olabilir.
Ticaret unvanında ortaklardan en az birinin adının bulunması gerekir.	Ticaret unvanında şirket türü ve faaliyet konusu belirtilmek zorundadır.
Ortaklar gelir vergisi mükellefidir.	Şirket, kurumlar vergisi kanuna tabidir.
Her ortak yönetim ve denetime katılır.	Şirketin yönetim ve denetimi yetkili organlar tarafından yürütülür.
Ortaklığın faaliyeti ticari işletmeyle sınırlıdır.	Her türlü ticari ve ekonomik faaliyette bulunabilir.
Ortakların şirkete karşı rekabeti yasaktır.	Yöneticiler hariç, ortaklarda rekabet yasağı yoktur.
Kârdan yedek akçe ayırmak zorunlu değildir.	Kârdan yedek akçe ayırmak zorunludur.
Ortakların birinin ölüm veya iflası şirketi sona erdirir.	Ortaklardan birinin ölüm veya iflası şirketi sona erdirmez.
Sermaye paylara bölünmemiştir.	Sermaye paylara bölünmüştür.

1.3.3. Kooperatifler

Kooperatifler hem kişilerin tek başlarına yapmaya güçlerinin yetmediği işleri bir araya gelerek yapmaları sağlar hem de toplumun kalkınmasına katkıda bulunur. Örneğin, insanların zorunlu ihtiyaçları arasında bulunan barınma ihtiyacını gidermek amacıyla kurulan yapı kooperatifleri insanların küçük birikimlerini bir araya getirerek hem insanların konut ihtiyaçlarını karşılar hem de inşaatın yapımında çalıştırdığı işçiler ile işsizliği azaltmış, belediyeye ödenen vergi ve harçlarla ülke ekonomisine katkı sağlamış olur.

1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'na göre tüzel kişiliği haiz olmak üzere ortaklarının belirli ekonomik menfaatlerini ve özellikle meslek ve geçimlerine ait ihtiyaçlarını, işgücü ve parasal katkılarıyla karşılıklı yardım, dayanışma ve kefalet suretiyle sağlayıp korumak amacıyla gerçek ve tüzel kişiler tarafından kurulan değişir ortaklı ve değişir sermayeli ortaklıklara kooperatif denir.

1.4. Şirketler Muhasebesi

Şirketler muhasebesinde genel muhasebe konularının yanı sıra şirketlerin kuruluşları, sermaye değişiklikleri, vergi mevzuatı karşısındaki durumları, kâr dağıtım esasları, tasfiye işlemleri ve tüm bu işlemlerin muhasebeleştirilmesi konularını da ele alınmaktadır. Şirketler muhasebesinde aşağıdaki soruların cevaplarını bulmak mümkündür:

1. Şirketlerin amacı ve kapsamı nelerdir?
2. Şirketler nasıl sınıflandırılır?
3. Şirket türleri nelerdir?
4. Şirketlerin kuruluş işlemleri nelerdir?
5. Şirketlerin kanunlar karşısındaki durumu nedir?
6. Kuruluş işlemleri ve muhasebe kayıtları nasıldır?
7. Kâr dağıtımı yapılırken dikkat edilmesi gereken hususlar nelerdir?
8. Tasfiye işlemleri nasıl yapılır?
9. Birleşme ve devir işlemleri nasıl gerçekleştirilir ve muhasebeleştirilir?

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none">➤ Şirketlerin amaçlarını belirleyiniz.	<ul style="list-style-type: none">➤ Bir şahıs veya sermaye şirketini ziyaret ederek şirket amaçlarını sorunuz.➤ Türk Ticaret Kanununa internet aracılığı ile ulaşarak şirketlerin amaçlarını belirleyiniz.
<ul style="list-style-type: none">➤ Şirketin unsurlarını sıralayınız.	<ul style="list-style-type: none">➤ Bir şahıs veya sermaye şirketini ziyaret ederek şirket unsurlarını sorunuz.➤ Şirketler muhasebesi kitaplarından şirketin unsurlarını araştırınız.
<ul style="list-style-type: none">➤ Şirket türlerini ayırt ediniz.	<ul style="list-style-type: none">➤ Şahıs ve sermaye şirketlerinin farklı şekilde işletildiğini unutmayınız.➤ Şirketler muhasebesi kitapları ya da internet aracılığı ile şirket türleri hakkında bilgi edininiz.
<ul style="list-style-type: none">➤ Adî şirketlerin özelliklerini sıralayınız.	<ul style="list-style-type: none">➤ Adî şirketlerin borçlar kanununa göre faaliyet gösterdiğini unutmayınız.➤ Bir adî şirketi ziyaret ederek kuruluşu ve yaptığı işlemler hakkında bilgi edininiz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A. OBJEKTİF TESTLER (ÖLÇME SORULARI)

1. Aşağıdakilerden hangisi adi şirketlerin özelliklerinden biri değildir?
A) Borçlar kanununa göre kurulur
B) Ortaklar gerçek kişidir
C) Emek sermaye olabilir
D) Tescil ve ilana tabidir
2. Aşağıdakilerden hangisi sermaye şirketi değildir?
A) Anonim Şirket
B) Kolektif Şirket
C) Limitet Şirket
D) Hisseli Komandit Şirket
3. Aşağıdakilerden hangisi şirketin unsurlarındandır?
A) Kişi unsuru
B) Sözleşme unsuru
C) Ortak amaç unsuru
D) Hepsi
4. Bir ticarethane veya fabrika yahut ticari şekilde işletilen diğer bir müesseseyi kısmen dahi olsa kendi adına işleten kişiye ne denir?
A) Tacir
B) Sanayici
C) Serbest meslek erbabı
D) Esnaf
5. Aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?
A) Şahıs şirketinde kararlar oy birliği ile sermaye şirketinde salt çoğunluk ile alınır.
B) Şahıs şirketinde en az sermaye sınırı yoktur, sermaye şirketinde vardır.
C) Şahıs şirketinde ortaklar gelir vergisi, sermaye şirketinde şirket kurumlar vergisi mükellefidir.
D) Şahıs şirketinde emek sermaye olarak konulamaz, sermaye şirketinde konulabilir.

DEĞERLENDİRME

Sorulara verdiğiniz yanıtları modül sonundaki cevap anahtarıyla karşılaştırınız.

Bu faaliyet kapsamında hangi bilgileri kazandığınızı belirleyiniz.

Yanlış cevaplandığı sorularla ilgili konuları tekrar inceleyip öğrenmeye çalışınız.

B. UYGULAMALI TEST

Aşağıda listelenen davranışları, davranışlarınızın her birinde uyguladıysanız “Evet”, uygulamadıysanız “Hayır” kutucuklarını işaretleyiniz.

MODÜL ADI: Şahıs İşletmeleri	ÖĞRENCİNİN ADI SOYADI:	
UYGULAMA FAALİYETİ: Şirketler hakkında genel bilgiler	SINIF VE NU:	
AÇIKLAMA: Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığımız becerileri “Evet” veya “Hayır” kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.		
Gözlenecek Davranışlar	Evet	Hayır
1. Bir şirketi ziyaret ettiniz mi?		
2. Şirketlerin amaçlarını biliyor musunuz?		
3. Şirket unsurlarını sıralayabiliyor musunuz?		
4. Adi şirketlerin özelliklerini biliyor musunuz?		
5. Şirket türlerini birbirinden ayırt edebiliyor musunuz?		

DEĞERLENDİRME

Uygulama faaliyetinde kazandığımız davranışlarda işaretlediğiniz “Evet” ler kazandığımız becerileri ortaya koyuyor. “Hayır” larınız için ilgili faaliyetleri tekrarlayınız. Hepsi “Evet” ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Şahıs şirketlerinden biri olan kolektif şirket işlemlerini yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Şahıs şirketlerinin kuruluşu için gerekli belgeleri ve sözleşme örneğini internetten temin ederek inceleyiniz.
- Kolektif şirketleri hangi tür vergiye tabi olduklarını öğreniniz.

2. KOLEKTİF ŞİRKETLER

2.1. Kolektif Şirketin Tanımı Ve Özellikleri

Türk Ticaret Kanunu madde 153'e göre kolektif şirket şöyle tanımlanmaktadır: “Bir ticari işletmeyi bir ticaret unvanı altında işletmek amacıyla gerçek kişiler arasında kurulan ve ortaklardan hiçbirisinin sorumluluğu şirket alacaklarına karşı sınırlandırılmamış olan şirkettir.” Kolektif şirketlerin başlıca özellikleri aşağıdaki gibidir:

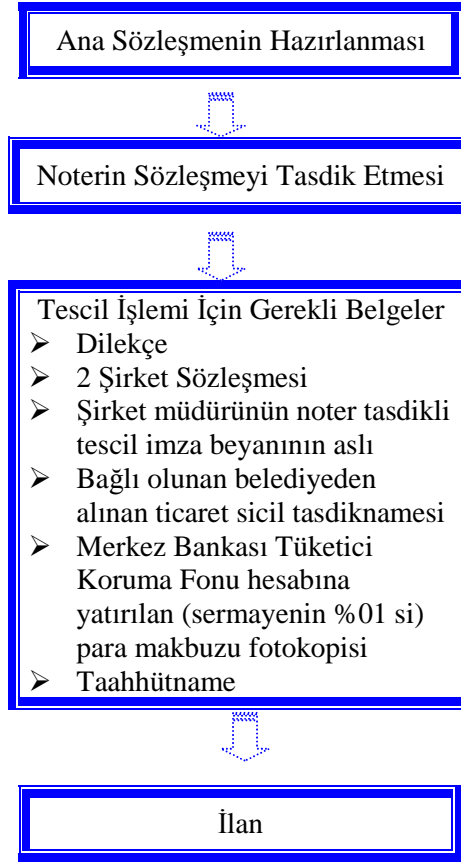
- Ticaret unvanı taşıması şarttır. Unvanda ortaklardan en az birinin ad ve soyadı ile “kolektif” ibaresi bulunmalıdır.
- En az iki kişi ile kurulur. Azami bir rakam yoktur.
- Tüm ortakların oy ve denetim hakkı eşittir.
- Asgari (en az) sermaye tutarı yoktur.
- Ortakların sınırsız ve zincirleme sorumlulukları vardır. Şirket borçlarından dolayı önce şirketin sonra ortakların varlıklarına başvurulur.
- Rekabet yasağı vardır. Ortaklar şirket konusu işleri kendi veya başkaları adına yapamazlar.

2.2. Kolektif Şirketin Kuruluşu

Kolektif şirket kuruluşunda tarafların anlaşmasının arkasından izlenmesi gereken yollar aşağıdaki tabloda (Şekil 2.1) gösterilmiştir:

Bir kolektif şirket kurulabilmesi için ilk aşama ana sözleşmenin hazırlanmasıdır. Kolektif şirketin ana sözleşmesinde bulunması gereken unsurlar şunlardır:

- Ortakların adları, soyadları, ikametgâhları, tabiiyetleri ve kolektif şirket ibaresi
- Ortaklığın ticaret unvanı ve merkezi
- Şirketin faaliyet konusu,
- Şirketin sermayesi, sermaye koyma borcunun tür ve koyuluş biçimleri
- Temsil yetkisine sahip olanlara ait bilgiler

Şekil 2.1: Kuruluş aşamaları

Kolektif şirket kuruluşu için düzenlenmesi gereken ana sözleşmenin örneği aşağıda (Şekil 2,2) verilmiştir. Kolektif şirketin kuruluş işlemleri tamamlandıktan sonra aşağıdaki kurum ve kuruluşlara ticaret sicili tarafından kayıt ettirilir.

- Vergi Dairesi
- Sosyal Sigortalar Kurumu
- Bölge Çalışma Müdürlüğü
- Belediye

Şirketin belirtilen kurum ve kuruluşlara kaydının ardından şirket ortaklarının yapması gereken diğer işlem ve başvurular ise şunlardır:

- Ticaret Odası ve Sanayi Odasına kayıt yaptırılması gerekir.
- BAĞ-KUR' a ortakların kendi adlarına kayıt yaptırmaları gerekir.
- Ticari defter ve belgeler alınmalı ve notere tasdik ettirilmelidir.
- Fatura, irsaliye gibi belgelerin basımı maliye bakanlığının anlaşmalı matbaalarında yaptırılmalıdır.
- Vergi dairesinden vergi levhası ve yazarkasa levhası alınmalıdır.
- Belediyeden işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmalıdır.

".....
KOLEKTİF ŞİRKETİ "

KURULUŞ :

MADDE 1 :

Aşağıda Adları, Soyadları, İkametgâhları ve Uyrukları yazılı kurucular arasında bir Kolektif Şirket kurulmuştur.

Kurucunun adı-soyadı	İkametgâh adresi	Uyruğu
1-.....
2-.....

ŞİRKETİN ÜNVANI :

MADDE 2 :

Şirketin unvanı ; "..... **KOLLEKTİF ŞİRKETİ " ' dir.**

AMAÇ VE KONU

MADDE 3 :

Şirketin amaç ve konusu başlıca şunlardır :

.....
.....

ŞİRKETİN MERKEZİ VE ŞUBELERİ :

MADDE 4 :

Şirketin merkezi. İli, ilçesi'ndedir. Adresi. 'dır.

SÜRE :

MADDE 5 :

Şirketin süresi tescil tarihinden itibaren (...) yıldır. Ancak sürenin bitiminden on beş gün önce ortaklar feshi yazılı olarak ihbar etmedikleri takdirde sözleşme kendiliğinden bir yıl daha uzatılmış sayılır.

SERMAYE :

MADDE 6 :

Şirketin sermayesi. —TL (..... Türk Lirası) 'dır. Sermayenin;

..... —TL. sı. ;

..... —TL. sı. ; tarafından ödenmiştir.

İLAN

MADDE 7 :

Şirkete ait ilanlar Türk Ticaret Kanunu'nun 37. maddesi hükümleri saklı kalmak koşuluyla şirket merkezinin bulunduğu yerde en az bir gazete ile asgari 7 gün evvel yapılır.

ŞİRKETİN İDARESİ VE TEMSİLİ

MADDE 8 :

Şirketi idare ve temsile şirket ortağı / ortakların tek başına / birlikte şirket unvanı altında atacağı / atacakları imzasıyla / imzalarıyla mümkündür.

KAR VE ZARARIN DAĞILIMI

MADDE 9 :

Şirketin safi karı yapılmış her çeşit masrafların çıkarılmasından sonra kalan miktardır. Safi kardan her sene bilânço sonunda safi karın % de. ya % de. da ait olmak üzere ve zararlar da bu şekilde ve nispetler dahilinde olmak üzere dağıtılır.

ŞİRKETİN FESHİ

MADDE 10 :

Şirket süresinin bitiminden veya daha önce ortakların oybirliği / çoğunluğuyla şirketin feshine karar verilebilir.

KANUNİ HÜKÜMLER

MADDE 11 :

Bu ana sözleşmede bulunmayan hususlar hakkında Türk Ticaret Kanunu hükümleri uygulanır

Şekil 2.2: Kolektif Şirket Ana Sözleşmesi

2.3. Kuruluş İşlemlerinin Muhasebe Kayıtları

Kolektif şirketler Vergi Usul Kanunu'na göre birinci sınıf tacir olup bilânço esasına göre defter tutmak zorundadırlar. Kolektif şirketlerde tutulması gereken defterler şunlardır:

- Yevmiye Defteri (Günlük Defter)
- Defter-i Kebir (Büyük Defter)
- Envanter Defteri

Şirket ortakları kuruluşta sermaye olarak para, paradan başka varlıklar ya da işletme koyabilirler.

2.3.1. Sermaye Olarak Para Konulması

Ortaklar sermayelerini para olarak taahhüt edebilir ve yerine getirebilirler. Ortakların sermaye taahhütleri 501 Ödenmemiş Sermaye hesabının borcuna, 500 Sermaye hesabının alacağına kaydedilir. Ortaklar taahhütlerini yerine getirdikleri zaman ise 501 Ödenmemiş Sermaye hesabı alacaklandırılır. Dönem sonunda hesap kapanmamış ise bilânçonun pasifindeki öz kaynaklar kısmında (-) olarak yer alır.

Örnek: Semra BULUT ve Engin COŞKUNCA 08.03.2011 tarihinde Semra BULUT ve Ortağı Kolektif Şirketini kurmaya karar vermiş ve hukuki işlemleri tamamlamışlardır. Şirketin toplam sermayesi 50.000,00 TL olup ortakların sermaye payları eşittir. Ortaklar taahhütlerini 10.03.2011 tarihinde peşin olarak yerine getirmişlerdir.

Büyük Defter Sayfa Nu.	Mad. Nu.	A Ç I K L A M A	Yardımcı Hesap Sütunu	Borç Tutarı	Alacak Tutarı
	1	Aktarılan Toplam -----08.03.2011----- <u>501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HS.(-)</u> 501.01 Semra BULUT 501.02 Engin COŞKUNCA <u>500 SERMAYE HESABI</u> 500.01 Semra BULUT 500.01 Engin COŞKUNCA		50.000,00	
	2	Kurucu ortakların sermaye taahhüt kaydı -----10.03.2011----- 100 KASA HESABI <u>501 ÖDENMEMİŞ SER. HS.(-)</u> 501.01 Semra BULUT 501.02 Engin COŞKUNCA Ort. sermaye taahhütlerini yerine getirmeleri -----	25.000,00 25.000,00 25.000,00 25.000,00 25.000,00 25.000,00	50.000,00	50.000,00
		TOPLAM		100.000,00	100.000,00

B 100 KASA HES. A	B 500 SERMAYE HES. A	B 501 ÖDENME. SER. HS. A
50.000,00	50.000,00	50.000,00 50.000,00

Sermaye taahhüdünün tamamı yerine getirildiği için 501 Ödenmemiş Sermaye Hesabı (-) kapalı görülmektedir. Şirket kurulurken konulan sermaye ve sonradan yapılan sermaye artırımları da 500 Sermaye Hesabının alacağına kaydedilir. Sermaye azaltılırsa bu hesap borçlandırılır. 500 Sermaye Hesabı bilançonun pasifindeki öz kaynaklar grubunda yer alır. 501 Ödenmemiş Sermaye Hesabı (-) da aynı hesap grubunda yer alır. Bu durumda şirketin bilançosu aşağıdaki şekilde düzenlenir:

SEMRA BULUT VE ORTAĞI KOLEKTİF ŞİRKETİ
10.03.2011 TARİHLİ KURULUŞ BULANÇOSU

AKTİF **PASİF**

I DÖNEN VARLIKLAR 50.000,00 HAZİR DEĞERLER 50.000,00 Kasa Hs. 50.000,00 II DURAN VARLIKLAR ----- <hr/> AKTİF TOPLAMI 50.000,00 =====	III KISA VADELİ YABANCI ----- IV UZUN VADELİ YAB. KAY ----- V ÖZ KAYNAKLAR 50.000,00 ÖDENMİŞ SERMAYE 50.000,00 Sermaye Hs 50.000,00 <hr/> PASİF TOPLAMI 50.000,00 =====
--	--

Yaptığımız örnekte ortaklar sermaye borçlarının tamamını yerine getirmişti. Bazı durumlarda tamamı bir anda yerine getirilmeyebilir ve taksitle yatırılabilir.

Örnek: İrem BURNAZ VE Selma KARAGÖZ İrem BURNAZ ve Ortağı Kolektif Şirketini kurmaya karar vermiş ve hukuki işlemleri 06.12.2011 tarihinde tamamlamışlardır. Şirketin toplam sermayesi 30.000,00 TL olup ortakların sermaye payları eşittir. Ortaklardan İrem BURNAZ taahhüdünün 10.000,00 TL kısmını, Selma KARAGÖZ ise 8.000,00 TL kısmını 10.12.2011 tarihinde nakit olarak yerine getiriyor.

Büyük Defter Sayfa Nu.	Mad. Nu.	A Ç I K L A M A	Yardımcı Hesap Sütunu	Borç Tutarı	Alacak Tutarı
	1	Aktarılan Toplam -----06.12.2011----- <u>501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HS.(-)</u> 501.01 İrem BURNAZ 501.02 Selma KARAGÖZ		30.000,00	
		<u>500 SERMAYE HESABI</u>			30.000,00
		502.01 İrem BURNAZ 502.01 Selma KARAGÖZ	15.000,00 15.000,00		
	2	Kurucu ortakların sermaye taahhüt kaydı -----10.12.2011----- 100 KASA HESABI <u>501 ÖDENMEMİŞ SER. HS.(-)</u> 501.01 İrem BURNAZ 501.02 Selma KARAGÖZ		18.000,00	
		Ortakların sermaye taahhütlerinin bir kısmını yerine getirmeleri	10.000,00 8.000,00		18.000,00
		----- TOPLAM		48.000,00	48.000,00

B 100 KASA HES. A	B 500 SERMAYE HES. A	B 501 ÖDENME. SER. HS. A
18.000,00	30.000,00	30.000,00
		18.000,00

Ortakların durumlarını tek tek görmek istersek karşımıza aşağıdaki şekilde bir tablo çıkar:

	<u>SERMAYE TAAHHÜDÜ</u>	<u>ÖDEDİĞİ TUTAR</u>	<u>KALAN BORC</u>
İREM BURNAZ	15.000,00	10.000,00	5.000,00
SELMA KARAGÖZ	15.000,00	8.000,00	7.000,00

Ortaklar sermaye taahhütlerinin tamamını yerine getirmemişlerdir. Bu durumda 501 Ödenmemiş Sermaye Hesabının (-)_kapanmadığı görülür. Ortakların sermaye taahhütlerinin tamamını yerine getirmemesi durumunda bilanço şu şekilde düzenlenir.

İREM BURNAZ VE ORTAĞI KOLEKTİF ŞİRKETİ
06.12.2011 TARİHLİ KURULUŞ BİLANÇOSU

AKTİF		PASİF
I DÖNEN VARLIKLAR	18.000,00	III KISA VADELİ YABANCI
HAZIR DEĞERLER	18.000,00	IV UZUN VADELİ YAB. KAY
Kasa Hs.	18.000,00	V ÖZ KAYNAKLAR
II DURAN VARLIKLAR	-----	ÖDENMİŞ SERMAYE
		Sermaye Hs
		Ödenmemiş Ser. (12.000,00)
AKTİF TOPLAMI	18.000,00	PASİF TOPLAMI
	=====	18.000,00
		=====

Örnekteki ortaklar sermaye taahhütlerinin kalan kısımlarını sözleşmede belirtilen tarihte para olarak yerine getirdikleri zaman 100 Kasa Hesabı borca, 501 Ödenmemiş Sermaye Hesabı alacağı yazılır. Böylece 501 Ödenmemiş Sermaye Hesabı kapanmış olur.

Ortaklar sözleşmede belirtilen tarihte kalan borçlarını yerine getirmezler ise kalan borçları 131 Ortaklardan Alacaklar Hesabının borcuna, 501 Ödenmemiş Sermaye Hesabının (-) alacağına yazılır. Ortakların borcu 131 Ortaklardan Alacaklar Hesabında izlenmeye devam edilir. Bu durumda yevmiye kaydı aşağıdaki gibi olacaktır:

Büyük Def. Sayfa Nu.	Mad. Nu.	A Ç I K L A M A	Yrd. Hesap Sütunu	Borç Tutarı	Alacak Tutarı
	3	-----25.12.2011-----			
		<u>131 ORT. ALACAKLAR HESABI</u>		12.000,00	
		131.01 İrem BURNAZ			
		131.02 Selma KARAGÖZ			
		<u>501 ÖDENMEMİŞ SER. HS.(-)</u>			12.000,00
		501.01 İrem BURNAZ	5.000,00		
		501.02 Selma KARAGÖZ	7.000,00		
		Sermaye alacağının gecikmesi kaydı			

		TOPLAM		12.000,00	12.000,00

Yukarıdaki yevmiye kaydının ardından bilânço düzenlenirse 131 Ortaklardan Alacaklar Hesabı bilânçonun aktif tarafında dönen varlıklar grubunda yer alacaktır.

Ortaklar kalan sermaye borçlarını 30.12.2011 tarihinde peşin olarak yerine getirdikleri zaman yevmiye kaydı şöyle olacaktır:

Büyük Defter Sayfa Nu.	Mad. Nu.	A Ç I K L A M A	Yardımcı Hesap Sütunu	Borç Tutarı	Alacak Tutarı
	4	Aktarılan Toplam -----30.12.2011----- 100 KASA HESABI <u>131ORTAKLARDAN AL. HS.</u> 131.01 İrem BURNAZ 131.02 Selma KARAGÖZ Ortaklardan kalan sermaye alacaklarının tahsili -----		12.000,00	12.000,00
		TOPLAM	5.000,00 7.000,00	12.000,00	12.000,00

2.3.2. Sermaye Olarak Paradan Başka Varlıkların Konulması

Ortaklar sermaye borçlarını her zaman para olarak yerine getirmeyebilirler. Paradan başka varlıklar da sermaye olarak taahhüt edilebilir. Örneğin; ticari mal, taşıt, çek, alacak senedi, demirbaş, bina, arazi, arsa gibi değerler de işletmeye sermaye olarak konabilir.

Örnek: Bircan BULUT ve Ortakları Kolektif Şirketi 10.03.2011 tarihinde hukuki işlemlerini tamamlamıştır. Ortakların isimleri, sermaye taahhütleri, toplam sermaye ve taahhütlerin yerine getirilme şekilleri aşağıdaki tabloda belirtilmiştir. Ortakların tamamı 18.03.2011 tarihinde belirttikleri şekilde taahhütlerini yerine getirmişlerdir.

ORTAK	SERMAYE TAAHHÜDÜ	TAAHHÜDÜN YERİNE GETİRİLME ŞEKLİ
Bircan BULUT	10.000,00 TL	5.000,00 TL para, 5.000,00 TL alacak senedi
İrfan BULUT	10.000,00 TL	7.000,00 TL otomobil, kalanı demirbaş
Muzaffer BULUT	10.000,00 TL	10.000,00 TL değerinde bina
Semra BULUT	10.000,00 TL	2.000,00 TL çek, 3.000,00 TL ticari mal, kalanı için kamu kesimi tahvili

Şirketin kuruluşu ile ilgili yevmiye, kayıtları aşağıdaki gibi yapılacaktır.

Büyük Defter Sayfa Nu.	Mad. Nu.	A Ç I K L A M A	Yardımcı Hesap Sütunu	Borç Tutarı	Alacak Tutarı
	1	Aktarılan Toplam -----10.03.2011----- <u>501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HS.(-)</u> 501.01 Bircan BULUT 501.02 İrfan BULUT 501.03 Muzaffer BULUT 501.04 Semra BULUT <u>500 SERMAYE HESABI</u> 500.01 Bircan BULUT 500.02 İrfan BULUT 500.03 Muzaffer BULUT 500.04 Semra BULUT		40.000,00	40.000,00
	2	Kurucu ortakların sermaye taahhüt kaydı -----18.03.2011----- 100 KASA HESABI 121 ALACAK SENETLERİ HESABI <u>501 ÖDENMEMİŞ SER. HS.(-)</u> 501.01 Bircan BULUT		5.000,00 5.000,00	10.000,00
	3	Bircan BULUT' un taahhüdünü yerine getirmesi -----18.03.2011----- 254 TAŞITLAR HESABI 255 DEMİRBAŞLAR HESABI <u>501 ÖDENMEMİŞ SER. HS.(-)</u> 501.02 İrfan BULUT		7.000,00 3.000,00	10.000,00
	4	İrfan BULUT' un taahhüdünü yerine getirmesi -----18.03.2011----- 252 BİNALAR HESABI <u>501 ÖDENMEMİŞ SER. HS.(-)</u> 501.03 Muzaffer BULUT		10.000,00	10.000,00
	5	Muzaffer BULUT 'un taahhüdü yerine getirmesi -----18.03.2011----- 101 ALINAN ÇEKLER HESABI 153 TİCARİ MAL HESABI 112 KAMU KESİM TAH. SENET VE BON. H. <u>501 ÖDENMEMİŞ SER. HS.(-)</u> 501.04 Semra BULUT		2.000,00 3.000,00 5.000,00	10.000,00
		Semra BULUT 'un taahhüdü yerine getirmesi ----- TOPLAM		10.000,00 80.000,00	80.000,00

Yevmiye kayıtlarına göre büyük defter kayıtları aşağıdaki gibi yapılacaktır:

<u>B 100 KASA HES. A</u>	<u>B 101 AL. ÇEK. HES. A</u>	<u>B 112 KAMU K. T. S. B. HS. A</u>
5.000,00	2.000,00	5.000,00

<u>B 121 AL. SEN. HS. A</u>	<u>B 153 TİC. MAL HES. A</u>	<u>B 252 BİNALAR HESABI A</u>
5.000,00	3.000,00	10.000,00

<u>B 254 TAŞITLAR HS. A</u>	<u>B 255 DEMİRBAŞ HS. A</u>	<u>B 500 SERMAYE HES. A</u>
7.000,00	3.000,00	40.000,00

B 501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HESABI A

40.000,00	10.000,00
	10.000,00
	10.000,00
	10.000,00
40.000,00	40.000,00

Büyük defter kayıtlarından faydalanılarak bilânço aşağıdaki gibi yapılacaktır:

BİRCAN BULUT VE ORTAKLARI KOLEKTİF ŞİRKETİ
AKTİF **18.03.2011 TARİHLİ KURULUŞ BİLANÇOSU** **PASİF**

I DÖNEN VARLIKLAR 20.000,00	III KISA VADELİ YABANCI -----
HAZIR DEĞERLER 7.000,00	IV UZUN VADELİ YAB. KAY -----
Kasa 5.000,00	V ÖZ KAYNAKLAR 40.000,00
Alınan Çekler 2.000,00	ÖDENMİŞ SERMAYE 40.000,00
MENKUL KIYMETLER 5.000,00	Sermaye 40.000,00
Kamu K.T.S.B. 5.000,00	
TİCARİ ALACAKLAR 5.000,00	
Alacak Sent. 5.000,00	
STOKLAR 3.000,00	
Ticari Mallar 3.000,00	
II DURAN VARLIKLAR 20.000,00	
MADDİ DURAN VAR. 20.000,00	
Binalar 10.000,00	
Taşıtlar 7.000,00	
Demirbaşlar 3.000,00	
AKTİF TOPLAMI 40.000,00	PASİF TOPLAMI 40.000,00
=====	=====

Örnek: Sema BURNAZ ve Ortakları Kolektif Şirketi 12.06.2011 tarihinde 45.000,00 TL sermaye ile kuruluş işlemlerini tamlamıştır. Şirket ortaklarının isimleri, taahhüt tutarları, taahhütlerini yerine getirme şekil ve zamanları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

ORTAK	SERMAYE TAAHHÜDÜ	TAAHHÜDÜN YERİNE GETİRİLME ŞEKLİ
Sema BURNAZ	15.000,00 TL	Tamamını 15.06.2011 tarihinde peşin olarak yerine getirmiştir.
Mahmut BURNAZ	10.000,00 TL	5.000,00 TL 16.06.2011 tarihinde peşin olarak yerine getirmiş, kalanını 22.06.2011 tarihinde ödeyeceğini taahhüt etmiştir.
Esat EREN	5.000,00 TL	Tamamını 16.06.2011 tarihinde makine vererek yerine getirmiştir.
Zahide BULUT	8.000,00 TL	Tamamını 17.06.2011 tarihinde işletmenin banka hesabına para aktararak yerine getirmiştir.
Mehmet İREM	3.000,00 TL	Tamamını 17.06.2011 tarihinde peşin olarak yerine getirmiştir.
Esra BULUT	4.000,00 TL	1.000,00 TL için 18.06.2011 tarihinde demirbaş vermiş, kalanını 22.06.2011 tarihinde ödeyeceğini taahhüt etmiştir.

Şirketin kuruluşu ile ilgili yevmiye, kayıtları aşağıdaki gibi yapılacaktır.

Büyük Defter Sayfa Nu.	Mad. Nu.	A Ç I K L A M A	Yardımcı Hesap Sütunu	Borç Tutarı	Alacak Tutarı
	1	Aktarılan Toplam -----12.06.2011----- <u>501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HS.(-)</u> 501.01 Sema BURNAZ 501.02 Mahmut BURNAZ 501.03 Esat EREN 501.04 Zahide BULUT 501.05 Mehmet İREM 501.06 Esra BULUT <u>500 SERMAYE HESABI</u> 500.01 Sema BURNAZ 500.02 Mahmut BURNAZ 500.03 Esat EREN 500.04 Zahide BULUT 500.05 Mehmet İREM 500.06 Esra BULUT		45.000,00	45.000,00
	2	Kurucu ortakların sermaye taahhüt kaydı -----15.06.2011----- 100 KASA HESABI <u>501 ÖDENMEMİŞ SER. HS.(-)</u> 501.01 Sema BURNAZ Sema BURNAZ' ın taahhüdünü yerine getirmesi	15.000,00	15.000,00	15.000,00
	3	-----16.06.2011----- 100 KASA HESABI <u>501 ÖDENMEMİŞ SER. HS.(-)</u> 501.02 Mahmut BURNAZ Mahmut BURNAZ' ın taah. bir kıs. yerine getir.	5.000,00	5.000,00	5.000,00
	4	-----16.06.2011----- 253 TESİS MAKİNE VE CİHAZLAR HESABI <u>501 ÖDENMEMİŞ SER. HS.(-)</u> 501.03 Esat EREN Esat EREN' ın taahhüdü yerine getirmesi	5.000,00	5.000,00	5.000,00
	5	-----17.06.2011----- 102 BANKALAR HESABI. <u>501 ÖDENMEMİŞ SER. HS.(-)</u> 501.04 Zahide BULUT Zahide BULUT 'un taahhüdü yerine getirmesi	8.000,00	8.000,00	8.000,00
	6	-----17.06.2011----- 100 KASA HESABI <u>501 ÖDENMEMİŞ SER. HS.(-)</u> 501.05 Mehmet İREM Mehmet İREM' ın taahhüdünü yerine getirmesi	3.000,00	3.000,00	3.000,00
	7	-----18.06.2011----- 255 DEMİRBAŞLAR HESABI <u>501 ÖDENMEMİŞ SER. HS.(-)</u> 501.06 Esra BULUT Esra BULUT 'un taah. bir kısmını yerine getirmesi	1.000,00	1.000,00	1.000,00
		TOPLAM		80.000,00	80.000,00

Yevmiye kayıtlarına göre büyük defter kayıtları aşağıdaki gibi yapılacaktır:

B 100 KASA HES. A	B 102 BANKALAR HS. A	B 253 TES. MAK. C. HS. A
15.000,00	8.000,00	5.000,00
5.000,00		
3.000,00		
23.000,00		
B 255 DEMİRBAŞ HS.A	B 500 SERMAYE HES. A	B 501 ÖD. SERM HS. A
1.000,00	45.000,00	45.000,00
		15.000,00
		5.000,00
		5.000,00
		8.000,00
		3.000,00
		1.000,00
		37.000,00

Büyük defter kayıtlarından faydalanarak işletmenin kuruluş bilançosu aşağıdaki şekilde düzenlenecektir:

SEMA BURNAZ VE ORTAKLARI KOLEKTİF ŞİRKETİ
AKTİF **12.06.2011 TARİHLİ KURULUŞ BİLANÇOSU** **PASİF**

I DÖNEN VARLIKLAR 31.000,00	III KISA VADELİ YABANCI -----
HAZIR DEĞERLER 31.000,00	IV UZUN VADELİ YAB. KAY -----
Kasa 23.000,00	V ÖZ KAYNAKLAR 37.000,00
Banka 8.000,00	ÖDENMİŞ SERMAYE 37.000,00
II DURAN VARLIKLAR 6.000,00	Sermaye 45.000,00
MADDİ DURAN VAR. 6.000,00	Ödenmemiş (8.000,00)
Tesis Mak. Ve Cih. 5.000,00	
Demirbaşlar 1.000,00	
AKTİF TOPLAMI 37.000,00	PASİF TOPLAMI 37.000,00
=====	=====

22.06.2011 tarihinde taahhütlerinin tamamını yerine getirmeyen Mahmut BURNAZ (5.000,00 TL kalan borç) ve Esra BULUT (3.000,00 TL kalan borç) adlı iki ortağın kalan borçlarını peşin olarak ödemeleri halinde ise yevmiye kaydı aşağıdaki gibi yapılacaktır:

Büyük Defter Sayfa Nu.	Mad. Nu.	A Ç I K L A M A	Yardımcı Hesap Sütunu	Borç Tutarı	Alacak Tutarı
	8	-----22.06.2011-----			
		100 KASA HESABI		8.000,00	
		501 ÖDENMEMİŞ SER. HS.			8.000,00
		501.02 Mahmut BURNAZ	5.000,00		
		501.06 Esra BULUT	3.000,00		
		Ortakların kalan borçlarını peşin yerine getirmeleri			

		TOPLAM		8.000,00	8.000,00

2.3.3. Sermaye Olarak İşletme Konulması

Şirket ortakları işletme kuracakları zaman, sermaye olarak her zaman para, mal ya da benzeri varlıklar koymayabilirler. Ortaklar daha önce sahip oldukları işletmelerini de sermaye olarak koyabilirler. Bu durumda sermaye olarak konulan işletme tasfiye edilir ve yeni şirkete devir şartları ile dâhil edilir.

Örnek: Semra COŞKUNCA ve Engin Bulut COŞKUNCA kolektif şirket kurma kararı almış ve “Engin Bulut COŞKUNCA ve Ortağı Kolektif Şirketi” nin hukuki işlemlerini 12.03.2011 tarihinde tamamlamışlardır. Şirket sermayesi 30.000,00 TL olup ortakların sermaye payları eşittir.

Ortak Semra COŞKUNCA taahhüdünün 10.000,00 TL kısmını peşin ödemiş, kalanı için demirbaş vermiştir.

Ortak Engin Bulut COŞKUNCA sermaye borcu için aşağıda bilançosu verilen kendine ait işletmeyi yeni işletmeye devretmiştir.

AKTİF		ENGİN BULUT COŞKUNCA İŞLETMESİNİN 12.03.2011 TARİHLİ BİLANÇOSU		PASİF	
I DÖNEN VARLIKLAR	10.000,00	III KISA VADELİ YABANCI	5.000,00	5.000,00	
HAZIR DEĞERLER	5.000,00	TİCARİ BORÇLAR	5.000,00		
Kasa Hs.	3.000,00	Borç Senetleri	5.000,00		
Banka Hesabı	2.000,00	IV UZUN VADELİ YAB. KAY			
STOKLAR	5.000,00	V ÖZ KAYNAKLAR		15.000,00	
Ticari Mal Hes.	5.000,00	ÖDENMİŞ SERMAYE	15.000,00		
II DURAN VARLIKLAR	10.000,00	Sermaye Hs	15.000,00		
MADDİ DURAN VAR.	10.000,00				
Taahhütler Hesabı	10.000,00				
AKTİF TOPLAMI	20.000,00	PASİF TOPLAMI		20.000,00	

Engin Bulut COŞKUNCA' ya ait işletme bilançosunda kayıtlı değerleri ile işletmeye devredilecektir. Devredilen işletmenin durumuna bakacak olursak;

Hazır değerler	5.000,00 TL
Stoklar	5.000,00 TL
Maddi duran Varlık	10.000,00 TL

Toplam 20.000,00 TL tutarında varlık gelmiştir. Ayrıca 5.000,00 TL tutarında borç senedi vardır. Bu durumda;

$20.000,00 \text{ TL} - 5.000,00 \text{ TL} = 15.000,00 \text{ TL}$ tutarında net varlık yeni şirkete devredilmiştir. Ortağın da bu kadar taahhüdü olduğu için sermaye taahhüdünün tamamını karşılamış bulunmaktadır.

Ancak her zaman devredilen işletme bilançosundaki aynı değerleri ile devredilmeyebilir. Bu durumda devir koşulları dikkate alınarak tutarlar hesaplanır. Örnekteki şartlara göre yevmiye ve büyük defter kayıtları aşağıdaki gibi yapılacaktır:

Büyük Defter Sayfa Nu.	Mad. Nu.	A Ç I K L A M A	Yardımcı Hesap Sütunu	Borç Tutarı	Alacak Tutarı
	1	Aktarılan Toplam -----12.03.2011----- 501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HS.(-) 501.01 Semra BULUT 501.02 Engin Bulut COŞKUNCA 500 SERMAYE HESABI 500.01 Semra BULUT 500.02 Engin Bulut COŞKUNCA		30.000,00	
			15.000,00		
			15.000,00		30.000,00
			15.000,00		
			15.000,00		
	2	Kurucu ortakların sermaye taahhüt kaydı -----12.03.2011----- 100 KASA HESABI 255 DEMİRBAŞLAR HESABI 501 ÖDENMEMİŞ SER. HS.(-) 501.01 Semra BULUT Semra BULUT' un taahhüdünü yerine getirmesi		5.000,00 10.000,00	
					15.000,00
	3	-----12.03.2011----- 100 KASA HESABI 102 BANKA HESABI 153 TİCARİ MAL HESABI 254 TAŞITLAR HESABI 321 BORÇ SENETLERİ HS. 501 ÖDENMEMİŞ SER. HS.(-) 501.02 Engin Bulut COŞKUNCA Engin Bulut COŞKUNCA' nın taahhüdünü yerine getirmesi -----		3.000,00 2.000,00 5.000,00 10.000,00	
					5.000,00
					15.000,00
		TOPLAM		65.000,00	65.000,00

<u>B 100 KASA HES. A</u>	<u>B 102 BANKALAR HES. A</u>	<u>B 153 TİC. MAL HES. A</u>
5.000,00	2.000,00	5.000,00
3.000,00		
8.000,00		

<u>B 254 TAŞITLAR HS. A</u>	<u>B 255 DEMİRBAŞ HS. A</u>	<u>B 321 BORÇ SN. HSB. A</u>
10.000,00	10.000,00	5.000,00

<u>B 500 SERMAYE HS. A</u>	<u>B 501 ÖD. SERM. HS. A</u>
30.000,00	30.000,00
	15.000,00
	15.000,00
	30.000,00

Büyük defter kayıtları yardımı ile düzenlenecek bilanço aşağıdaki gibi olacaktır:

ENGİN BULUT COŞKUNCAVE ORTAĞI KOLEKTİF ŞİRKETİ
AKTİF 12.03.2011 TARİHLİ KURULUŞ BİLANÇOSU PASİF

I DÖNEN VARLIKLAR	15.000,00	III KISA VADELİ YABANCI	5.000,00
HAZİR DEĞERLER	10.000,00	TİCARİ BORÇLAR	5.000,00
Kasa Hs.	8.000,00	Borç Senetleri Hs.	5.000,00
Banka Hesabı	2.000,00	IV UZUN VADELİ YAB. KAY	-----
STOKLAR	5.000,00	V ÖZ KAYNAKLAR	30.000,00
TİCARİ Mal Hs.	5.000,00	ÖDENMİŞ SERMAYE	30.000,00
II DURAN VARLIKLAR	20.000,00	Sermaye Hs	30.000,00
MADDİ DURAN VAR.	20.000,00		
Taahhütler Hs.	10.000,00		
Demirbaşlar	10.000,00		
AKTİF TOPLAMI	35.000,00	PASİF TOPLAMI	35.000,00
	=====		

2.4. Sermaye Değişiklikleri Ve Muhasebe Kayıtları

Şirketlerde sermaye değişimi iki şekilde olabilir.

- Sermaye artırılması
- Sermaye azaltılması

2.4.1. Sermaye Artırılması

Şirketler faaliyette buldukları süre içerisinde sermaye arttırmak zorunda kalabilirler. Kolektif şirketlerin sermaye artırma nedenleri şunlardır:

- Kuruluş sırasında sermayenin eksik hesaplanması
- Enflasyon nedeniyle sermayenin değer kaybetmesi
- Şirket sermayesinin yetersizliği
- Şirkete yeni ortak alınması
- İş hacminin genişlemesi ve kapasite artırma ihtiyacı
- Yanlış yatırımlar sonucu sermayenin yetersiz kalması

Değişiklik kararı alınır, sözleşmenin ilgili maddeleri değiştirilir. Sözleşme notere onaylatılarak tescil ve ilan ettirilir. Şirket yönetiminin noter onaylı kararının ticaret sicili gazetesinde yayınlanması ile sermaye artırımı yoluna gidilir. Kolektif şirketlerde sermaye artırma yolları şunlardır:

- Ortakların sermaye paylarını artırılması
- Dışarıdan yeni bir ortak alınması
- Yeni bir şirket ile birleşme
- Elde edilen karın sermayeye eklenmesi

Kuruluş kayıtlarında olduğu gibi sermaye artırımı, sermaye taahhüdü ile başlar ve taahhüdün yerine getirilmesi ile sermaye artırımı işlemi tamamlanmış olur.

Örnek: Mehmet BULUT ve Ortağı Kolektif Şirketi 14.02.2011 tarihinde 80.000TL olan sermayesini 160.000TL'ye çıkarma kararı almışlar, noter tasdikli karar, ticaret sicili gazetesinde yayınlanmıştır. Sermaye artırımında şirket ortaklarının payları aşağıdaki gibidir.
Mehmet BULUT : 45.000TL
Selma BULUT : 35.000TL
16.02.2011 tarihinde ortaklar taahhütlerinin tamamını nakit olarak yerine getirmişlerdir.

Yevmiye kayıtları aşağıdaki gibi olacaktır:

Büyük Defter Sayfa Nu.	Mad. Nu.	A Ç I K L A M A	Yardımcı Hesap Sütunu	Borç Tutarı	Alacak Tutarı
	..1	-----14.02.2011----- 501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HS.(-) 501.01 Mehmet BULUT 501.02 Selma BULUT <u>500 SERMAYE HESABI</u> 500.01 Mehmet BULUT 500.02 Selma BULUT Ortakların sermaye artırma taahhüt kaydı	45.000,00 35.000,00 45.000,00 35.000,00	80.000,00	80.000,00
	..2	-----16.02.2011----- 100 KASA HESABI <u>501 ÖDENMEMİŞ SER. HS.(-)</u> 501.01 Mehmet BULUT 501.02 Selma BULUT Ortakların sermaye taahhütlerini yerine getirmeleri	45.000,00 35.000,00	80.000,00	80.000,00
		----- TOPLAM		160.000,00	160.000,00

Örnek: İrfan BULUT ve Ortakları Kolektif Şirketi işletme sermayesini 5.000,00 TL artırmaya ve bunun için işletme dışından Engin COŞKUNCA adındaki bir kişiyi ortak olarak almaya karar vermişlerdir. Gerekli hukuki işlemlerin tamamlanmasının ardından yeni ortak 15.03.2011 tarihinde sermaye taahhüdünün yarısını peşin olarak, yarısını çek vererek yerine getirmiştir. Yevmiye kayıtları aşağıdaki gibi olacaktır.

Büyük Defter Sayfa Nu.	Mad. Nu.	A Ç I K L A M A	Yardımcı Hesap Sütunu	Borç Tutarı	Alacak Tutarı
	..1	-----15.03.2011----- 501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HS.(-) 501.03 Engin COŞKUNCA <u>500 SERMAYE HESABI</u> 500.03Engin COŞKUNCA Yeni ortağın sermaye taahhüt kaydı	5.000,00 5.000,00	5.000,00	5.000,00
	..2	-----15.03.2011----- 100 KASA HESABI 101 ALINAN ÇEKLER HESABI <u>501 ÖDENMEMİŞ SER. HS.(-)</u> 501.03 Engin COŞKUNCA Yeni ortağın serm. taahhüdünü yerine getirmesi	2.500,00 2.500,00		5.000,00
		----- TOPLAM		10.000,00	10.000,00

Kolektif şirkete yeni ortak alınacağı zaman öncelikle şirketin son durumunu gösteren bilanço düzenlenir. Eski kar ve firma değeri eski ortaklara aittir.

Firma değeri şirketin diğer şirketlere göre üstünlüğünü ifade eden bir terimdir. Firma değeri yüksek olan bir şirketin asıl değeri bilanço değerinden daha fazladır. Firma değeri yüksek bir şirket dışarıdan ortak aldığı anda bu değeri göz önünde bulundurur.

Örnek: Eren KÜÇÜK ve Ortağı Kolektif Şirketi 15.000,00 TL sermaye artırımını kararı almış ve 06.12.2006 tarihinde şirkete İrem BURNAZ' ı ortak etmeye karar vermişlerdir. Eski ortaklar Eren KÜÇÜK ve Semra BULUT şirketin firma değerinin 2.000,00 TL olduğunu belirtmişler ve İrem BURNAZ bunu kabul etmiştir.

Firma değeri tutarı eski ortakların sermaye paylarına eşit olarak eklenecektir. 10.12.2011 tarihinde İrem BURNAZ 17.000,00 TL borcunun 10.000,00 TL kısmını peşin olarak, kalanını makine vererek yerine getirmiştir. İşlemlere ait yevmiye kayıtları aşağıdaki gibi yapılacaktır:

Büyük Defter Sayfa Nu.	Mad. Nu.	A Ç I K L A M A	Yardımcı Hesap Sütunu	Borç Tutarı	Alacak Tutarı
	..1	Aktarılan Toplam -----06.12.2011----- <u>501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HS.(-)</u> 501.03 İrem BURNAZ 501.01 Eren KÜÇÜK 501.02 Semra BULUT <u>500 SERMAYE HESABI</u> 500.03 İrem BURNAZ 500.01 Eren KÜÇÜK 500.02 Semra BULUT		17.000,00	
	..2	Ortakların sermaye taahhütleri kaydı -----10.12.2011----- 100 KASA HESABI 253 TESİS MAKİNE VE CİH. HESABI <u>501 ÖDENMEMİŞ SER. HS.(-)</u> 501.03 İrem BURNAZ 501.01 Eren KÜÇÜK 501.02 Semra BULUT Yeni ortağın sermaye taah. yerine getirmesi -----		10.000,00 7.000,00	17.000,00
		TOPLAM		34.000,00	34.000,00

Sermaye artırma yöntemlerinden birisi de ortakların şirketteki kar paylarını çekmeyip, bunu sermaye artırımında kullanmalarıdır.

Örnek: Bircan BULUT ve Ortağı Kolektif Şirketi 2011 yılında 25.000,00 TL kar etmiştir. Bircan BULUT ve ortağı Zahide PEKTAŞ enflasyon nedeni ile kar paylarını çekmeyip 15.04.2012 tarihinde sermayeye eklemeye karar vermişlerdir. Ortakların sermaye ve kar payları eşittir. Bu durumda yevmiye kaydı aşağıdaki gibi olacaktır.

Büyük Defter Sayfa Nu.	Mad. Nu.	A Ç I K L A M A	Yardımcı Hesap Sütunu	Borç Tutarı	Alacak Tutarı
	..1	Aktarılan Toplam -----15.04.2012----- <u>501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HS.(-)</u> 501.01 Bircan BULUT 501.02 Zahide PEKTAŞ <u>500 SERMAYE HESABI</u> 500.01 Bircan BULUT 500.02 Zahide PEKTAŞ	12.500,00 12.500,00 12.500,00 12.500,00	25.000,00	25.000,00
	..2	Ortakların sermaye artırımı taahhüt kaydı -----15.04.2012----- 570 GEÇMİŞ YIL KARLARI <u>501 ÖDENMEMİŞ SER. HS.(-)</u> 501.01 Bircan BULUT 501.02Zahide PEKTAŞ Geçmiş yıl karının sermayeye eklenmesi -----	12.500,00 12.500,00	25.000,00	25.000,00
		TOPLAM		50.000,00	50.000,00

Örnekte işletmeye herhangi bir varlık girişi olmamıştır. Geçmiş yılın karı sermayeye eklenmiş ve sermayede artış olmuştur. Bu durumda 570 Geçmiş Yıllar Karları Hesabı kapatılmıştır.

Kolektif şirketlerde sözleşmede belirtilmiş ise kardan ayrılan yedek akçe sermayeye eklenebilir. Bunun için yedek akçe ortakların sermaye paylarına göre paylaştırılır ve artırıma gidilir.

Örnek: Hüseyin GÖRÜR ve Ortakları Kolektif Şirketinin olağanüstü yedekleri tutarı 1.000,00 TL' dir. Şirket olağanüstü yedekleri sermaye artırımında kullanmak için 20.04.2011 tarihinde hukuki işlemlerini tamamlamıştır. Kar zarar dağıtımında ortakların sermaye payları esas alınmaktadır.

Ortakların sermaye payları şöyledir:

Şahap YILMAZ	: 40.000,00 TL
Fehmi YERLİKAYA	: 30.000,00 TL
Engin COŞKUNCA	: 20.000,00 TL
Ahmet CİTTİ	: <u>10.000,00 TL</u>
Toplam	:100.000,00 TL

Ortakların sermaye paylarına göre olağanüstü yedeklerin paylaşımı şu şekilde hesaplanır:

$$\text{Şahap YILMAZ} = \frac{40.000,00 \times 1.000,00}{100.000,00} = 400,00\text{TL}$$

$$\text{Fehmi YERLİKAYA} = \frac{30.000,00 \times 1.000,00}{100.000,00} = 300,00 \text{ TL}$$

$$\text{Engin COŞKUNCA} = \frac{20.000,00 \times 1.000,00}{100.000,00} = 200,00 \text{ TL}$$

$$\text{Ahmet CİTTİ} = \frac{10.000,00 \times 1.000,00}{100.000,00} = 100,00 \text{ TL}$$

542 Olağanüstü Yedekler Hesabı bilânçonun pasifinde yer alır. Daha önce alacağa kaydedilmiş bu hesap borca kaydedilerek kapatılacaktır. Alacağa ise 331 Ortaklara Borçlar Hesabı yazılacaktır. Taahhüdün yerine getirilmesi kaydında ise 331 Ortaklara Borçlar Hesabı kapatılacaktır. Bu durumda yevmiye kayıtları aşağıdaki gibi yapılacaktır:

Büyük Defter Sayfa Nu.	Mad. Nu.	A Ç I K L A M A	Yardımcı Hesap Sütunu	Borç Tutarı	Alacak Tutarı
	..1	Aktarılan Toplam -----20.04.2011----- <u>501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HS.(-)</u> 501.01 Şahap YILMAZ 501.02 Fehmi YERLİKAYA 501.03 Engin COŞKUNCA 501.04 Ahmet CİTTİ <u>500 SERMAYE HESABI</u> 500.01 Şahap YILMAZ 500.02 Fehmi YERLİKAYA 500.03 Engin COŞKUNCA 500.04 Ahmet CİTTİ		1.000,00	1.000,00
	..2	Ortakların sermaye artırımı taahhüt kaydı -----20.04.2011----- <u>542 OLAĞANÜSTÜ YEDEKLER HESABI</u> <u>331 ORTAK. BORÇLAR HS.</u> 331.01 Şahap YILMAZ 331.02 Fehmi YERLİKAYA 331.03 Engin COŞKUNCA 331.04 Ahmet CİTTİ		1.000,00	1.000,00
	..3	Yedeklerin ortaklara dağıtımı -----20.04.2011----- <u>331 ORTAKLARA BORÇLAR HESABI</u> 331.01 Şahap YILMAZ 331.02 Fehmi YERLİKAYA 331.03 Engin COŞKUNCA 331.04 Ahmet CİTTİ <u>501 ÖDENMEMİŞ SER. HS.(-)</u> 331.01 Şahap YILMAZ 331.02 Fehmi YERLİKAYA 331.03 Engin COŞKUNCA 331.04 Ahmet CİTTİ Taahhütlerin yerine getirilmesi mahsup kaydı -----		1.000,00	1.000,00
		TOPLAM		3.000,00	3.000,00

2.4.2. Sermaye Azaltılması

Şirket değişik nedenlerden dolayı sermaye azaltma kararı verebilir. Bu sebeplerin bazıları şunlardır:

- Sermayenin fazla olması,
- Şirketin zarar etmesi ve ortakların zararı karşılamakta yetersiz kalması,
- Ortakların bir veya bir kaçının şirketten ayrılması

Kolektif şirketlerde sermaye azaltılma yöntemleri şunlardır:

- Şirketten ayrılan ortağa sermaye payının ödenmesi,
- Zararın ortaklara payı oranında dağıtılması,
- Ortakların sermaye paylarını azaltmaları,

Sermaye azaltışında da artırımındaki hukuki işlemlerin yapılması gerekir. Önce kararın noter onayı ve ticaret sicili gazetesinde tescil ve ilan edilmesi gerekmektedir.

Örnek: Meliha ŞAHİN ve Ortağı Kolektif Şirketinin toplam sermayesi 18.000,00 TL' dir. Ortakların sermaye payları eşittir. Mehtap ERYİTLİ ve Ege ULAŞ 25.03.2011 tarihinde sermayeyi 4.000,00 TL azaltma kararı almışlar ve hukuki işlemleri tamamlamışlardır.

Ortaklar şirketten olan alacaklarını 27.03.2011 tarihinde peşin olarak tahsil etmişlerdir.

Yevmiye kayıtları aşağıdaki şekilde yapılacaktır:

Büyük Defter Sayfa Nu.	Mad. Nu.	A Ç I K L A M A	Yardımcı Hesap Sütunu	Borç Tutarı	Alacak Tutarı
	..1	Aktarılan Toplam -----25.03.2011----- <u>500 SERMAYE HESABI</u> 500.01 Meliha ŞAHİN 500.02 Ege ULAŞ <u>331 ORTAKLARA BORÇ HS.</u> 331.01 Meliha ŞAHİN 331.02 Ege ULAŞ		4.000,00	
	..2	Ortakların sermaye azaltma tahakkuku -----27.03.2011----- <u>331 ORTAKLARA BORÇ HS.</u> 331.01 Meliha ŞAHİN 331.02 Ege ULAŞ 100 KASA HESABI Sermaye borcunun ortaklara peşin ödenmesi -----		4.000,00	
		TOPLAM		8.000,00	8.000,00

Örnekte sermayede azalış olduğu için 500 Sermaye Hesabı borç tarafa yazılmıştır. Ortaklara borçlanılan tutar ise 331 Ortaklara Borçlar Hesabında gösterilmiştir. Tahakkuk kaydında alacak tarafına yazılan hesap tutar ödendiği zaman borca yazılarak kapatılmıştır.

Örnek: Semra BULUT ve Ortağı Kolektif Şirketinin 2011 yılı zararı 4.500 TL' dir. Ortaklar zararı sermayeyi azaltarak karşılamaya karar vermişlerdir. 15.03.2012 tarihinde hukuki işlemler tamamlanmıştır. Ortak Semra BULUT ve ortak Engin COŞKUNCA' nın sermaye payları birbirine eşittir.

Büyük Defter Sayfa Nu.	Mad. Nu.	A Ç I K L A M A	Yardımcı Hesap Sütunu	Borç Tutarı	Alacak Tutarı
	..1	Aktarılan Toplam -----15.03.2012----- <u>500 SERMAYE HESABI</u> 500.01 Semra BULUT 500.02 Engin COŞKUNCA <u>580 GEÇMİŞ YILLAR ZAR. HS.</u> 580.01 2006 yılı zararı Geçmiş yıl zararının sermaye azaltımı ile kapatılması ----- TOPLAM		4.500,00	4.500,00
			2.250,00 2.250,00		
				4.500,00	4.500,00

Örnek: Bircan BULUT ve Ortakları Kolektif Şirketi ortaklarından Sema BURNAZ 18.03.2011 tarihinde ortaklıktan ayrılmıştır. Sema BURNAZ' ın şirketteki sermaye payı 8.000,00 TL' dir. Ayrılan eski ortağa payı 20.03.2011 tarihinde peşin olarak ödenmiştir.

Büyük Defter Sayfa Nu.	Mad. Nu.	A Ç I K L A M A	Yardımcı Hesap Sütunu	Borç Tutarı	Alacak Tutarı
	..1	Aktarılan Toplam -----18.03.2011----- <u>500 SERMAYE HESABI</u> 500.01 Sema BURNAZ <u>331 ORTAKLARA BORÇ HS.</u> 331.01 Sema BURNAZ Ayrılan ortağın sermaye alacağının tahakkuku -----20.03.2011----- <u>331 ORTAKLARA BORÇ HS.</u> 331.01 Sema BURNAZ 100 KASA HESABI Ayrılan ortağa sermaye alacağının peşin ödenmesi ----- TOPLAM		8.000,00	8.000,00
	..2		8.000,00 8.000,00		
			8.000,00	8.000,00	8.000,00
				16.000,00	16.000,00

2.5. Kolektif Şirketlerde Kar ve Zarar Dağıtımı

2.5.1. Kâr Dağıtımı ve Muhasebe Kayıtları

Ticari işletmelerin temel amacı kâr elde etmektir. Kâr, işletmenin hesap dönemi sonundaki öz varlığı (sermaye) ile hesap dönemi başındaki öz varlığı ya da başka bir deyimle işletmenin hesap dönemi içinde elde ettiği hâsılat ile giderler arasındaki fark olarak tanımlanabilir.

Şirketin elde ettiği kar ortaklara belirli esaslara göre dağıtılır. Kârın tamamı ortaklara dağıtılabilir ya da bir kısmı sermayeye eklenebilir. Kar dağıtımı ile ilgili hususların

sözleşmeye yazılır. Eğer yazılmamışsa dağıtım ortaklardan biri ya da dışarıdan biri yapabilir. Ama dağıtım adil olmazsa iptal edilir. Kâr dağıtımında şu ölçütler esas alınır:

- Ortağın sermaye payı
- Ortağın sermaye dışında şirkete olan şahsi katkısı
- Ortağın yönetimde yer alıp almaması

Kolektif şirketlerde kâr dağıtım yolları şunlardır:

- Eşit dağıtılabılır
- Sermaye payları ile orantılı dağıtılabılır
- Yönetici ortağa prim ayrıldıktan sonra dağıtılabılır
- Ortakların sermaye payına faiz ayrıldıktan sonra dağıtılabılır
- Ortalama sermaye metoduna göre dağıtılabılır

İşletmenin elde ettiği kâr dönem sonunda 590 Dönem Net Kârı Hesabının alacağına yazılır. Sonraki hesap dönemi başında ise 570 Geçmiş Yıllar Karları Hesabı alacağına, 590 Dönem Net Karı Hesabı borca yazılarak 590 kapatılmış olur. Ortaklara kar dağıtımını 570 Geçmiş Yıl Karları Hesabından yapılır. 570 borca yazılarak kapatılır, alacağına ise 331 Ortaklara Borçlar Hesabı yazılır. Kar payının ödenmesi halinde ise 331 numaralı hesap borca yazılarak kapatılır. Alacak tarafa ise ödeme ne şekilde yapılmışsa o değer yazılır.

Ortaklar kazandıkları kâr paylarını “Yıllık Gelir Vergisi Beyannamesi” ile bağlı oldukları vergi dairesine bildirirler.

Örnek: Bulut COŞKUNCA ve Ortağı Kolektif Şirketinin 2010 yılı dönem net karı 5.000,00 TL’ dir. Ortak Bulut COŞKUNCA ve ortak Murat KARAGÖZ’ ün kar payları 25.06.2011 tarihinde sözleşme gereği eşit dağıtılacaktır. Ortaklar kar paylarını aynı tarihte peşin olarak tahsil etmişlerdir.

Kar dağıtımını ile ilgili yevmiye ve büyük defter kayıtları aşağıdaki gibi yapılacaktır:

Büyük Defter Sayfa Nu.	Mad. Nu.	A Ç I K L A M A	Yardımcı Hesap Sütunu	Borç Tutarı	Alacak Tutarı
	..1	Aktarılan Toplam -----25.06.2011----- 570GEÇMİŞ YILLAR KARLARI HS. <u>331 ORTAKLARA BORÇ HS.</u> 331.01 Bulut COŞKUNCA 331.02 Murat KARAGÖZ		5.000,00	5.000,00
	..2	2010 yılı karının ortak hesaplarına devri -----25.06.2011----- <u>331 ORTAKLARA BORÇ HS.</u> 331.01 Bulut COŞKUNCA 331.02 Murat KARAGÖZ 100 KASA HESABI Ortaklara kar paylarının peşin ödenmesi -----		5.000,00	5.000,00
		TOPLAM		10.000,00	10.000,00

B 100 KASA HES. A	B 331 ORT. BORÇ HS. A	B 570 GEÇ. YIL. KAR. HS. A
5.000,00	5.000,00	5.000,00
	5.000,00	5.000,00

Not: 570 Geçmiş Yıllar Karları Hesabının alacak tarafında yer alan rakam bilânçodan gelmiştir.

Örnek: Meral ARSLAN ve Ortağı Kolektif Şirketi 2010 yılında 6.000,00 TL kar elde etmiştir. Sözleşmeye göre kar ortaklara sermaye payları ile orantılı olarak dağıtılacaktır. Ortakların sermaye payları şöyledir:
Meral ARSLAN : 6.000,00 TL
Leyla YURDABAKAN: 4.000,00 TL
Toplam :10.000,00 TL

Ortakların kar payları 25.04.2011 tarihinde çek ile ödenmiştir.

Ortakların sermaye tutarlarına göre kar payları aşağıdaki gibi hesaplanır:

$$\text{Meral ARSLAN} = \frac{6.000,00 \times 6.000,00}{10.000,00} = 3.600,00 \text{ TL}$$

$$\text{Leyla YURDABAKAN} = \frac{4.000,00 \times 6.000,00}{10.000,00} = 2.400,00 \text{ TL}$$

Büyük Defter Sayfa Nu.	Mad. Nu.	A Ç I K L A M A	Yardımcı Hesap Sütunu	Borç Tutarı	Alacak Tutarı
	..1	Aktarılan Toplam -----25.04.2011----- 570GEÇMİŞ YILLAR KARLARI HS. <u>331 ORTAKLARA BORÇ HS.</u> 331.01 Meral ARSLAN 331.02 Leyla YURDABAKAN		6.000,00	6.000,00
	..2	2010 yılı karının ortak hesaplarına devri -----25.04.2011----- <u>331 ORTAKLARA BORÇ HS.</u> 331.01 Meral ARSLAN 331.02 Leyla YURDABAKAN 103 VERİLEN ÇEK ÖD. EM. HS. Ortaklara kar paylarının çek ile ödenmesi -----		6.000,00	6.000,00
		TOPLAM		12.000,00	12.000,00

Örnek: Engin COŞKUNCA ve Ortağı Kolektif Şirketinin 2010 yılı net karı 12.000,00 TL olup sözleşmeye göre ortak sermayelerine %30 faiz uygulandıktan sonra kalan kar ortaklara eşit olarak dağıtılacaktır. Ortakların sermaye payları aşağıdaki gibidir:

Engin COŞKUNCA :15.000,00 TL
 Semra BULUT :10.000,00 TL
 Toplam :25.000,00 TL

Şirket kar paylarını ortaklara 28.04.2011 tarihinde peşin olarak ödeyecektir.

Öncelikle ortakların sermaye payı üzerinden faiz tutarları hesaplanır:

$$\text{Engin COŞKUNCA} = \frac{15.000,00 \times 30}{100} = 4.500,00 \text{ TL}$$

$$\text{Semra BULUT} = \frac{10.000,00 \times 30}{100} = 3.000,00 \text{ TL}$$

$$\text{Toplam Faiz Tutarı} = 7.500,00 \text{ TL}$$

$$\text{Faiz Düşüldükten Sonra Dağıtılacak Kar} = 12.000,00 \text{ TL} - 7.500,00 \text{ TL} = 4.500,00 \text{ TL}$$

$$\text{Ortak Başına Düşen Miktar} = 4.500,00 / 2 = 2.250,00 \text{ TL}$$

Bu durumda ortakların alacağı paylar aşağıdaki gibidir:

Engin COŞKUNCA : 4.500,00 TL + 2.250,00 TL = 6.750,00 TL
 Semra BULUT : 3.000,00 TL + 2.250,00 TL = 5.250,00 TL

Toplam Kar Payı =12.000,00 TL

Bu durumda yevmiye kayıtları aşağıdaki gibi yapılacaktır:

Büyük Defter Sayfa Nu.	Mad. Nu.	A Ç I K L A M A	Yardımcı Hesap Sütunu	Borç Tutarı	Alacak Tutarı
	..1	Aktarılan Toplam -----28.04.2011----- 570GEÇMİŞ YILLAR KARLARI HS. 331 ORTAKLARA BORÇ HS. 331.01 Engin COŞKUNCA 331.02 Semra BULUT		12.000,00	12.000,00
	..2	2010 yılı karının ortak hesaplarına devri -----28.04.2011----- 331 ORTAKLARA BORÇ HS. 331.01 Engin COŞKUNCA 331.02 Semra BULUT 100 KASA HESABI Ortaklara kar paylarının peşin ödenmesi -----		12.000,00	12.000,00
		TOPLAM		24.000,00	24.000,00

Örnek: Selma KARAGÖZ ve Ortağı Kolektif Şirketinin 2010 yılı dönem net karı 5.000,00 TL' dir. Sözleşmeye göre dönem net karının %25' i yönetici ortak Selma KARAGÖZ' e yönetici payı olarak ayrıldıktan sonra kalan ortaklara eşit olarak dağıtılacaktır. Ortak Selma karagöz ve ortak Murat KARAGÖZ' ün kar payları 30.04.2011 tarihinde çekle ödenmiştir.

Bu durumda kar dağıtımı ile ilgili hesaplamalar şöyle yapılacaktır:

5.000,00 TL x %25 = 1.250,00 TL yönetici ortak payı
5.000,00 TL – 1.250,00 TL = 3.750,00 TL ortaklara dağıtılacak kar payı
3.750,00 TL / 2 = 1.875,00 TL ortaklara düşen kar payı

Selma KARAGÖZ : 1.250,00 + 1.875,00 = 3.125,00 TL
Murat KARAGÖZ : 1.875,00 TL
Toplam . 5.000,00 TL

Büyük Defter Sayfa Nu.	Mad. Nu.	A Ç I K L A M A	Yardımcı Hesap Sütunu	Borç Tutarı	Alacak Tutarı
	..1	Aktarılan Toplam -----30.04.2011----- 570GEÇMİŞ YILLAR KARLARI HS. <u>331 ORTAKLARA BORÇ HS.</u> 331.01 Selma KARAGÖZ 331.02 Murat KARAGÖZ	3.125,00 1.875,00	5.000,00	5.000,00
	..2	2010 yılı karının ortak hesaplarına devri -----30.04.2011----- <u>331 ORTAKLARA BORÇ HS.</u> 331.01 Selma KARAGÖZ 331.02 Murat KARAGÖZ 103 VERİLEN ÇEK ve ÖD. EM. HS Ortaklara kar paylarının çek ile ödenmesi -----	3.125,00 1.875,00	5.000,00	5.000,00
		TOPLAM		10.000,00	10.000,00

Örnek: Nisari AÇIKEL ve Ortakları Kolektif Şirketinin 2010 yılı dönem net karı 9.000,00 TL' dir. Sözleşmeye göre ortakların kar payları eşittir. Şirket ortakları Nisari AÇIKEL ve Engin COŞKUNCA 16.03.2011 tarihinde şirket karını sermayeye eklemeye karar vermişler ve gerekli hukuki işlemleri tamamlamışlardır.

Bu durumda yevmiye kayıtları aşağıdaki gibi yapılacaktır:

Büyük Defter Sayfa Nu.	Mad. Nu.	A Ç I K L A M A	Yardımcı Hesap Sütunu	Borç Tutarı	Alacak Tutarı
	..1	Aktarılan Toplam -----16.03.2011----- 570GEÇMİŞ YILLAR KARLARI HS. <u>331 ORTAKLARA BORÇ HS.</u> 331.01 Nisari AÇIKEL 331.01 Engin COŞKUNCA 2010 yılı karının ortak hesaplarına devri	4.500,00 4.500,00	9.000,00	9.000,00

	..2	-----16.03.2011----- <u>501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HS.(-)</u> Nisari AÇIKEL Engin COŞKUNCA	4.500,00 4.500,00	9.000,00	
		500 SERMAYE HESABI 500.01 Nisari AÇIKEL 500.02 Engin COŞKUNCA	4.500,00 4.500,00		9.000,00
	..3	Ortakların sermaye artırımı taahhüt kaydı -----16.03.2011----- <u>331 ORTAKLARA BORÇ HS.</u> 331.01 Nisari AÇIKEL 331.02 Engin COŞKUNCA	4.500,00 4.500,00	9.000,00	
		501 ÖDENMEMİŞ SER. HS.(-) 501.01 Nisari AÇIKEL 501.02 Engin COŞKUNCA	4.500,00 4.500,00		9.000,00
		Ortakların kar paylarının sermaye borcu ile mahsup edilmesi -----			
		TOPLAM		27.000,00	27.000,00

Örnek: Semra BULUT ve Ortakları Kolektif Şirketinin toplam sermayesi 150.000,00 TL' dir. Ortakların sermaye payları ve ödeme zamanları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

ORTAK	SERMAYE TAAHHÜDÜ	TAAHHÜDÜN YERİNE GETİRİLME ZAMANI
Semra BULUT	80.000,00 TL	01.03.2006 tarihinde 50.000,00 TL 01.08.2006 tarihinde 30.000,00 TL
Sema BURNAZ	40.000,00 TL	01.02.2006 tarihinde 20.000,00 TL 01.05.2006 tarihinde 20.000,00 TL
Selma KARAGÖZ	30.000,00 TL	01.09.2006 tarihinde 25.000,00 TL 01.11.2006 tarihinde 5.000,00 TL

Şirket 2010 yılında 10.000,00 TL net kar elde etmiş ve kar ortaklara ortalama sermaye metoduna göre dağıtılarak 05.04.2011 tarihinde peşin olarak ödenmiştir. Ortakların kar payları aşağıdaki gibi hesaplanacaktır:

ORTAK	SERMAYE	KULLANIM SÜRESİ	ORTALAMA SERM. TUTARI
Semra BULUT	50.000,00 TL	12 ay	600.000,00 TL
	30.000,00 TL	5 ay	150.000,00 TL
	TOPLAM		750.000,00 TL

ORTAK	SERMAYE	KULLANIM SÜRESİ	ORTALAMA SERM. TUTARI
Sema BURNAZ	20.000,00 TL	11 ay	220.000,00 TL
	20.000,00 TL	8 ay	160.000,00 TL
	TOPLAM		380.000,00 TL

ORTAK	SERMAYE	KULLANIM SÜRESİ	ORTALAMA SERM. TUTARI
Selma KARAGÖZ	25.000,00 TL	4 ay	100.000,00 TL
	5.000,00 TL	2 ay	10.000,00 TL
	TOPLAM		110.000,00 TL

Toplam sermaye tutarını hesaplayalım:

Semra BULUT	: 750.000,00 TL
Sema BURNAZ	: 380.000,00 TL
Selma KARAGÖZ	: <u>110.000,00 TL</u>
TOPLAM	: 1.240.000,00 TL

Kar payları aşağıdaki gibi hesaplanır:

$$\text{Semra BULUT} = \frac{10.000,00 \times 380.000,00}{1.240.000,00} = 6.048,39 \text{ TL}$$

$$\text{Sema BURNAZ} = \frac{10.000,00 \times 110.000,00}{1.240.000,00} = 3.064,52 \text{ TL}$$

$$\text{Selma KARAGÖZ} = \frac{10.000,00 \times 750.000,00}{1.240.000,00} = 887,09 \text{ TL}$$

Dağıtılması Gereken Toplam Kar = 10.000,00 TL

Yapılan hesaplamalara göre bulunan kar paylarının dağıtımına ait yevmiye kayıtları aşağıdaki şekilde yapılacaktır:

Büyük Defter Sayfa Nu.	Mad. Nu.	A Ç I K L A M A	Yardımcı Hesap Sütunu	Borç Tutarı	Alacak Tutarı
	..1	Aktarılan Toplam -----05.04.2011----- 570GEÇMİŞ YILLAR KARLARI HS. <u>331 ORTAKLARA BORÇ HS.</u> 331.01 Semra BULUT 331.02 Sema BURNAZ 331.03 Selma KARAGÖZ	6.048,39 3.064,52 887,09	10.000,00	10.000,00
	..2	2010 yılı karının ortak hesaplarına devri -----05.04.2011----- <u>331 ORTAKLARA BORÇ HS.</u> 331.01 Semra BULUT 331.02 Sema BURNAZ 331.03 Selma KARAGÖZ 100 KASA HESABI Ortaklara kar paylarının peşin ödenmesi -----	6.048,39 3.064,52 887,09	10.000,00	10.000,00
		TOPLAM		20.000,00	20.000,00

2.5.2. Zarar Dağıtımı ve Muhasebe Kayıtları

Zarar ortaklar arasında paylaşılır. Zararın paylaşım şekli sözleşmede belirtilir. Zarar aşağıdaki şekillerde dağıtılabilir:

- Ortaklar kendilerine düşen zarar payını şirkete öderler
- Ortakların sermaye payı azaltılarak zarar kapatılabilir

Kolektif şirketler zararları sonraki yıllarda elde edilecek kardan mahsup edemezler. Zarar ortakların hesaplarına dağıtılmalıdır. Sonraki yıllarda kar edilirse ortakların kar paylarından düşülebilir. Ortaklar zararları kapatamazlarsa beş yıl bekletebilirler. Ayrıca bu durumu yıllık gelir vergisi beyannamesinde gösterebilirler.

Şirket zarar ettiği zaman dönem sonunda 591 Dönem Net Zararı Hesabının borcuna yazılır. Yeni hesap döneminde 580 Geçmiş Yıllar Zararları Hesabı borca, 591 Dönem Net Zararı Hesabı alacağa yazılarak 591 numaralı hesap kapatılmış olur. Zarar ortaklara dağıtılırken 580 Geçmiş Yıl Zararları Hesabı alacak tarafa yazılarak kapatılır. Borç tarafına ise 131 Ortaklardan Alacaklar Hesabı yazılır. Son aşamada ortaklar borçlarını ödedikleri zaman ise 131 Ortaklardan Alacaklar Hesabı alacağa, tahsil edilen değer ise borca yazılır.

Örnek: Levent TOLAY ve Ortağı Kolektif Şirketi 2010 yılında 4.000,00 TL zarar etmiştir. Sözleşmeye göre zarar ortaklara sermaye paylarına göre dağıtılacaktır. Ortakların sermaye payları aşağıdaki gibidir:

Levent TOLAY	: 7.000,00 TL
Ahmet ÇETİN	: <u>3.000,00 TL</u>
Toplam Sermaye	:10.000,00 TL

Zarar payları 05.04.2011 tarihinde ortaklardan peşin olarak tahsil edilmiştir.

Ortaklara düşen zarar payı aşağıdaki gibi hesaplanır:

$$\text{Levent TOLAY} = \frac{7.000,00 \times 4.000,00}{10.000,00} = 2.800,00 \text{ TL}$$

$$\text{Ahmet ÇETİN} = \frac{3.000,00 \times 4.000,00}{10.000,00} = 1.200,00 \text{ TL}$$

Büyük Defter Sayfa Nu.	Mad. Nu.	A Ç I K L A M A	Yardımcı Hesap Sütunu	Borç Tutarı	Alacak Tutarı
	..1	Aktarılan Toplam -----05.04.2011----- <u>131 ORTAKLARDAN ALACAKLAR HS.</u> 131.01 Levent TOLAY 131.02 Ahmet ÇETİN 580 GEÇMİŞ YIL ZAR. HS. 2010 yılı zararının ortak hesaplarına devri		4.000,00	
	..2	-----05.04.2011----- 100 KASA HESABI <u>131 ORT. ALACAKLAR HS.</u> 131.01 Levent TOLAY 131.02 Ahmet ÇETİN Ortakların zarar paylarının peşin tahsili -----	2.800,00 1.200,00 2.800,00 1.200,00	4.000,00	4.000,00
		TOPLAM		8.000,00	8.000,00

Örnek: Bekir ÖZKÖK ve Ortağı Kolektif Şirketi 2010 yılında 7.000,00 TL zarar etmiştir. Sözleşmeye göre ortaklar zararı sermaye payları oranında, sermaye azaltarak karşılayacaklardır. 15.05.2011 tarihinde hukuki işlemler tamamlanmıştır. Ortakların sermaye payları aşağıdaki gibidir:

Bekir ÖZKÖK : 12.000,00 TL
 Abbas BALKIZ : 6.000,00 TL
 Tarhan ÖZKAYA : 3.000,00 TL
 Toplam Sermaye : 21.000,00 TL

$$\text{Bekir ÖZKÖK} = \frac{7.000,00 \times 12.000,00}{21.000,00} = 4.000,00 \text{ TL}$$

$$\text{Abbas BALKIZ} = \frac{7.000,00 \times 6.000,00}{21.000,00} = 2.000,00 \text{ TL}$$

$$\text{Tarhan ÖZKAYA} = \frac{7.000,00 \times 3.000,00}{21.000,00} = 1.000,00 \text{ TL}$$

$$\text{Toplam Zarar} = 7.000,00 \text{ TL}$$

Yapılan hesaplamalara göre zarar dağıtım yevmiye kayıtları aşağıdaki gibi yapılacaktır:

Büyük Defter Sayfa Nu.	Mad. Nu.	A Ç I K L A M A	Yardımcı Hesap Sütunu	Borç Tutarı	Alacak Tutarı
	..1	Aktarılan Toplam -----15.05.2011----- <u>131 ORTAKLARDAN ALACAKLAR HS.</u> 331.01 Bekir ÖZKÖK 331.02 Abbas BALKIZ 331.03 Tarhan ÖZKAYA 580 GEÇMİŞ YIL ZAR. HS.		7.000,00	
	..2	2010 yılı zararının ortak hesaplarına devri -----15.05.2011----- 500 SERMAYE HESABI <u>131 ORT. ALACAKLAR HS.</u> 131.01 Bekir ÖZKÖK 131.02 Abbas BALKIZ 131.03 Tarhan ÖZKAYA Ort. zararının sermaye azaltılarak karşılanması -----	4.000,00 2.000,00 1.000,00	7.000,00	7.000,00
		TOPLAM		14.000,00	14.000,00

2.5.3. Kolektif Şirketlere Ait Örnek Monografi

Bulut COŞKUNCA ve Ortakları Kolektif Şirketi 05.12.2011 tarihinde hukuki işlemlerini tamamlayarak faaliyete başlamıştır. Şirket ortaklarının isimleri, sermaye payları ve taahhütlerin yerine getirilme şekilleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

ORTAK	SERMAYE TAAHHÜDÜ	TAAHHÜDÜN YERİNE GETİRİLME ŞEKLİ
Bulut COŞKUNCA	70.000,00 TL	05.12.2011 tarihinde 50.000,00 TL peşin ödemiş, kalanını işletmenin banka hesabına yatırmıştır.
Mehmet AFŞAROĞULARI	50.000,00 TL	05.12.2011 tarihinde 30.000,00 TL tutarında çek vermiş, kalanını iki ay sonra ödeyeceğini taahhüt etmiştir.
Şahap YILMAZ	20.000,00 TL	05.12.2011 tarihinde 10.000,00 TL tutarında mal, kalanı için demirbaş vererek tamamını ödemiştir.
Engin COŞKUNCA	10.000,00 TL	05.12.2011 tarihinde 15.000,00 TL tutarında taşıt vermiştir.
Fehmi YERLİKAYA	5.000,00 TL	05.12.2011 tarihinde tamamını peşin olarak ödemiştir.

İşletme mal hareketlerinde aralıklı envanter yöntemini kullanmaktadır. Mal ve hizmet teslimlerine ait KDV oranı %18 olarak alınacaktır. İşletmenin 2011 Aralık ayı içerisinde yapmış olduğu bazı işlemler aşağıda verilmiştir:

- 06.12.2011 tarihinde %18 KDV hariç 2.000,00 TL tutarında ticari mal yarısı çek, yarısı senet karşılığı satın alınmıştır.
- 07.12.2011 tarihinde %18 KDV hariç 7.000,00 TL tutarında mal 5.000,00 TL' si peşin, kalanı senet karşılığı satılmıştır.
- 08.12.2011 tarihinde 20.000,00 TL tutarında çek tahsil edilmiş ve tutarı banka hesabımıza yatırılmıştır.

4. 09.12.2011 tarihinde yatırım amacı ile Eren A.Ş. nin çıkardığı 25.000,00 TL değerinde tahvil alınmıştır.
5. 10.12.2011 tarihinde T.C. Ziraat Bankası nezdinde açık kredi hesabı açtırılıyor ve hesaptan 50.000,00 TL çekiliyor.
6. 11.12.2011 tarihinde bankadan gelen hesap özetine göre müşteriye verdiğimiz 1.180,00 TL değerinde çek banka hesabımızdan ödenmiştir.
7. 12.12.2011 tarihinde aralık ayı muhasebe ücreti olarak SMMM Selma BULUT' a %18 KDV hariç 3.000,00 TL vergiler kesilerek peşin ödenmiştir.
(Gelir Vergisi = 3.000,00 TL x %20 = 600,00 TL)
8. 13.12.2011 tarihinde % 18 KDV hariç 4.000,00 TL tutarında ticari mal alıcı Mehmet İREM' e kredili (veresiye) olarak satılıyor.
9. 14.12.2011 tarihinde % 18 KDV hariç 500,00 TL tutarında temizlik malzemesi çek karşılığında satın alınıyor.
10. 15.12.2011 tarihinde şirket ortaklarından olan Engin COŞKUNCA' ya olan 5.000,00 TL borç peşin olarak ödeniyor.
11. 16.12.2011 tarihinde % 18 hariç 5.000,00 TL tutarında ticari mal Sibel ÖZCAN' dan veresiye alınıyor.
12. 17.12.2011 tarihinde T.C. Ziraat Bankası nezdinde bulunan açık kredi hesabına 20.000,00 TL yatırılıyor.
13. 18.12.2011 tarihinde işletmeye Mustafa BULUT adında yeni bir ortak alınıyor. Yeni ortak 10.000,00 TL sermaye taahhüdünün tamamını peşin olarak yerine getiriyor.
14. 20.12.2011 tarihinde 3.260,00 TL değerinde alacak senedi tahsil ediliyor.
15. 25.12.2011 tarihinde 1.180,00 TL değerinde borç senedi karşılığında çek ciro edilerek ödenmiştir.
16. 27.12.2011 tarihinde KDV hariç 2.000,00 TL tutarında ticari mal 1.000,00 TL' si peşin, kalanın yarısı çek, yarısı senet karşılığı satılmıştır.
17. 29.12.2011 tarihinde bir mal alış için 4.000,00 TL avans verilmiştir.
18. 30.12.2011 tarihinde daha önce 4.000,00 TL avans verdiğimiz mal KDV hariç 10.000,00 TL' ye alınıyor. Avans düşüldükten sonra kalan tutar peşin ödeniyor.
19. 31.12.2011 tarihinde banka hesabına 700,00 TL net faiz işlediği görülmüştür.
20. 31.12.2011 tarihinde KDV mahsup kaydı yapılıyor.

ENVANTER BİLGİLERİ

1. 31.12.2011 tarihinde demirbaşlar ve taşıtlar için 5.000,00 TL amortisman ayrılmıştır.
2. 31.12.2011 tarihinde yapılan kasa sayımında kasada 59.980,00 TL olduğu tespit edilmiştir.
3. 31.12.2011 tarihinde temizlik malzemesinin 100,00 TL kısmının tüketilmediği tespit edilmiştir.
4. 31.12.2011 tarihinde işletmede 20.000,00 TL değerinde mal olduğu tespit edilmiştir.

Dön. başı mal mevcudu + Dönem içi alışlar = 10.000,00 TL + 17.000,00 TL = 27.000,00 TL
Satılan ticari mallar maliyeti = (Dönem başı mal mevcudu + Dönem içi alışlar) – DSMM
Satılan ticari mallar maliyeti = 27.000,00 TL – 20.000,00 TL = 7.000,00 TL

İşletmenin dönem içi işlemlerine ait yevmiye kayıtları aşağıdaki gibi yapılacaktır:

Büyük Defter Sayfa Nu.	Mad. Nu.	A Ç I K L A M A	Yardımcı Hesap Sütunu	Borç Tutarı	Alacak Tutarı
	1	Aktarılan Toplam -----05.12.2011----- <u>501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HS.(-)</u> 501.01 Bulut COŞKUNCA 501.02 Mehmet AFŞAROĞULLARI 501.03 Şahap YILMAZ 501.04 Engin COŞKUNCA 501.05 Fehmi YERLİKAYA <u>500 SERMAYE HESABI</u> 500.01 Bulut COŞKUNCA 500.02 M. AFŞAROĞULLARI 500.03 Şahap YILMAZ 500.04 Engin COŞKUNCA 500.05 Fehmi YERLİKAYA	70.000,00 50.000,00 20.000,00 10.000,00 5.000,00 70.000,00 50.000,00 20.000,00 10.000,00 5.000,00	155.000,00	155.000,00
	2	Kurucu ortakların sermaye taahhüt kaydı -----05.12.2011----- 100 KASA HESABI 102 BANKA HESABI <u>501 ÖDENMEMİŞ SER. HS.(-)</u> 501.01 Bulut COŞKUNCA	70.000,00	50.000,00 20.000,00	70.000,00
	3	Bulut COŞKUNCA' nın taahhüdünü yerine getirmesi -----05.12.2011----- 101 ALINAN ÇEKLER HESABI <u>501 ÖDENMEMİŞ SER. HS.(-)</u> 501.02 M. AFŞAROĞULLARI	30.000,00	30.000,00	30.000,00
	4	M. AFŞAROĞULLARI' nın taahhüdünün bir kısmını yerine getirmesi -----05.12.2011----- 153 TİCARİ MALLAR HESABI 255 DEMİRBAŞLAR HESABI <u>501 ÖDENMEMİŞ SER. HS.(-)</u> 501.03 Şahap YILMAZ	20.000,00	10.000,00 10.000,00	20.000,00
	5	Şahap YILMAZ' ın taahhüdü yerine getirmesi -----05.12.2011----- 254 TAŞITLAR HESABI <u>501 ÖDENMEMİŞ SER. HS.(-)</u> 501.04 Engin COŞKUNCA <u>331 ORTAKLARA BORÇ. HS.</u> 331.04 Engin COŞKUNCA	10.000,00 5.000,00	15.000,00	10.000,00 5.000,00
	6	Engin COŞKUNCA' nın taahhüdü yerine getirmesi -----05.12.2011----- 100 KASA HESABI <u>501 ÖDENMEMİŞ SER. HS.(-)</u> 501.05 Fehmi YERLİKAYA	5.000,00	5.000,00	5.000,00
		Fehmi YERLİKAYA' nın taahhüdünü yerine getirmesi -----	5.000,00		
		TOPLAM		295.000,00	295.000,00

BULUT COŞKUNCA VE ORTAKLARI KOLEKTİF ŞİRKETİ
AKTİF 05.12.2011 TARİHLİ KURULUŞ BİLANÇOSU PASİF

<p>I DÖNEN VARLIKLAR 110.000,00</p> <p>HAZIR DEĞERLER 100.000,00</p> <p>Kasa 50.000,00</p> <p>Alınan Çekler 30.000,00</p> <p>Banka Hs. 20.000,00</p> <p>STOKLAR 10.000,00</p> <p>Ticari Mallar Hs. 10.000,00</p> <p>II DURAN VARLIKLAR 25.000,00</p> <p>MADDİ DURAN VAR. 25.000,00</p> <p>Taşıtlar 15.000,00</p> <p>Demirbaşlar 10.000,00</p>	<p>III KISA VADELİ YABANCI 5.000,00</p> <p>DİĞER BORÇLAR 5.000,00</p> <p>Ortaklara Borçlar 5.000,00</p> <p>IV UZUN VADELİ YAB. KAY -----</p> <p>V ÖZ KAYNAKLAR 130.000,00</p> <p>ÖDENMİŞ SERMAYE 130.000,00</p> <p>Sermaye Hs 150.000,00</p> <p>Ödenmemiş Ser. (20.000,00)</p>
<p>AKTİF TOPLAMI 135.000,00</p> <p style="text-align: center;">=====</p>	<p>PASİF TOPLAMI 135.000,00</p> <p style="text-align: center;">=====</p>

Büyük Defter Sayfa Nu.	Mad. Nu.	A Ç I K L A M A	Yardımcı Hesap Sütunu	Borç Tutarı	Alacak Tutarı
		Aktarılan Toplam		295.000,00	295.000,00
	7	-----06.12.2011-----			
		153 TİCARİ MAL HESABI		2.000,00	
		191 İNDİRİLECEK KDV HESABI		360,00	
		103 VER. ÇEK ÖD. EM. HS.			1.180,00
		321 BORÇ SEN. HESABI			1.180,00
		Ticari mal alışı			
	8	-----07.12.2011-----			
		100 KASA HESABI		5.000,00	
		121 ALACAK SENETLERİ HESABI		3.260,00	
		600 YURTİÇİ SAT. HS.			7.000,00
		391 HES. KDV HS.			1.260,00
		Ticari mal satışı			
	9	-----08.12.2011-----			
		102 BANKALAR HESABI		20.000,00	
		101 ALINAN ÇEKLER HS.			20.000,00
		Çek tahsili			
	10	-----09.12.2011-----			
		111 ÖZEL KESİM TAH. SEN. BON. HS.		25.000,00	
		100 KASA HESABI			25.000,00
		Özel kesim tahvili alışı			
	11	-----10.12.2011-----			
		100 KASA HESABI		50.000,00	
		300 BANKA KREDİ HS.			50.000,00
		300.10 T.C. Ziraat Bankası	50.000,00		
		Açık kredi hesabından para çekilmesi			

		TOPLAM		400.620,00	400.620,00

Büyük Defter Sayfa Nu.	Mad. Nu.	A Ç I K L A M A	Yardımcı Hesap Sütunu	Borç Tutarı	Alacak Tutarı
		Aktarılan Toplam		400.620,00	400.620,00
	12	-----11.12.2011----- 103 VERİLEN ÇEK VE ÖDEME EM. HS. 102 BANKALAR HESABI		1.180,00	1.180,00
		Çek ödemesi			
	13	-----12.12.2011----- <u>770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ HS.</u> 770.10. SMMM Selma BULUT	3.000,00	3.000,00	
		191 İNDİRİLECEK KDV HS. <u>360 ÖD. VERGİ VE FON HS.</u> 360.01 Gelir vergisi	600,00	540,00	600,00
		100 KASA HESABI			2.940,00
		Muhasebeci ücretinin ödenmesi			
	14	-----13.12.2011----- <u>120 ALICILAR HESABI</u> Mehmet İREM	4.720,00	4.720,00	
		600 YURTIÇI SAT. HS. 391 HES. KDV HS.			4.000,00 720,00
		Kredili mal satışı			
	15	-----14.12.2011----- <u>770 GENEL YÖNETİM GİD. HESABI</u> 770.20 Temizlik Gideri	500,00	500,00	
		191 İNDİRİLECEK KDV HESABI 103 VER. ÇEK ÖD. EM. HS.		90,00	590,00
		Temizlik malzemesi satın alınması			
	16	-----15.12.2011----- <u>331 ORTAKLARA BORÇLAR HESABI</u> 331.04 Engin COŞKUNCA	5.000,00	5.000,00	
		100 KASA HESABI			5.000,00
		Ortağa olan borcun ödenmesi			
	17	-----16.12.2011----- 153 TİCARİ MALLAR HESABI 191 İNDİRİLECEK KDV HESABI		5.000,00 900,00	
		<u>320 SATICILAR HESABI</u> 320.01 Sibel ÖZCAN	5.900,00		5.900,00
		Veresiye mal alışı			
	18	-----17.12.2011----- <u>300 BANKA KREDİLERİ HESABI</u> T.C. Ziraat Bankası	20.000,00	20.000,00	
		100 KASA HESABI			20.000,00
		Açık kredi hesabına para yatırılması			
	19	-----18.12.2011----- <u>501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HS.(-)</u> 501.06 Mustafa BULUT	10.000,00	10.000,00	
		<u>500 SERMAYE HESABI</u> 500.06 Mustafa BULUT	10.000,00		10.000,00
		Yeni ortağın sermaye taahhüt kaydı			
	20	-----18.12.2011----- 100 KASA HESABI <u>501 ÖDENMEMİŞ SERM. HS.(-)</u> 501.06 Nihal AKTÜRK	10.000,00	10.000,00	
		Ortağın taah. peşin olarak yerine getirmesi			

		TOPLAM		461.550,00	461.550,00

Büyük Defter Sayfa Nu.	Mad. Nu.	A Ç I K L A M A	Yardımcı Hesap Sütunu	Borç Tutarı	Alacak Tutarı
	21	Aktarılan Toplam -----20.12.2011----- 100 KASA HESABI 121 ALACAK SENET. HS. Alacak senedinin tahsili		461.550,00 3.260,00	461.550,00 3.260,00
	22	-----25.12.2011----- 321 BORÇ SENETLERİ HESABI 101 AL. ÇEKLER HESABI Borç senedinin çek ciro edilerek ödenmesi		1.180,00	1.180,00
	23	-----27.12.2011----- 100 KASA HESABI 101 ALINAN ÇEKLER HESABI 121 ALACAK SENETLERİ HESABI 600 YURTIÇI SAT. HS. 391 HES. KDV HS. Ticari mal satılması		1.000,00 680,00 680,00	2.000,00 360,00
	24	-----29.12.2011----- 259 VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI HS. 100 KASA HESABI Mal alışı için avans verilmesi		4.000,00	4.000,00
	25	-----30.12.2011----- 153 TİCARİ MAL HESABI 191 İNDİRİLECEK KDV HESABI 259 VER. SİP. AVANS. HS. 100 KASA HESABI Avans verilen ticari malın satın alınması		10.000,00 1.800,00	4.000,00 7.800,00
	26	-----31.12.2011----- 102 BANKALAR HESABI 642 FAİZ GELİR. HS. Banka hesabına faiz işlemesi		700,00	700,00
	27	-----31.12.2011----- 391 HESAPLANAN KDV HESABI 190 DEVREDEN KDV HESABI 191 İND. KDV HS. KDV mahsup kaydı		2.340,00 1.350,00	3.690,00
		TOPLAM		488.540,00	488.540,00

Dönem içi yevmiye kayıtları bu şekilde yapıldıktan sonra büyük defter kayıtlarından faydalanarak genel geçici mizan düzenlenir.

Envanter işlemlerine ait yevmiye kayıtları ise aşağıdaki gibi yapılacaktır.

Büyük Defter Sayfa Nu.	Mad. Nu.	A Ç I K L A M A	Yardımcı Hesap Sütunu	Borç Tutarı	Alacak Tutarı
	28	Aktarılan Toplam -----31.12.2011----- 770 GENEL YÖNETİM GİD. HESABI 257 BİRİKMİŞ AMOR. HS. Taşıtlar ve demirbaşlar için amortisman ayrılması		488.540,00 5.000,00	488.540,00 5.000,00

29	-----31.12.2011----- 180 GELECEK AY. AİT GİDERLER HS. 770 GENEL YÖN. GİD. HS. Kullanılmayan temizlik mal. gelecek yıla devri -----31.12.2011-----	100,00	100,00
30	621 SATILAN TİCARİ MAL. MALİYETİ HS. 153 TİCARİ MAL. HS. Satılan ticari malın maliyet kaydı -----31.12.2011-----	7.000,00	7.000,00
31	632 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ HS. 771 GEN. YÖN. GİD. YAN. HS. Genel yönetim giderlerinin yansıtma hesaplarına devri -----31.12.2011-----	8.400,00	8.400,00
32	771 GENEL YÖN. GİD. YAN. HS. 770 GEN. YÖNETİM GİD. HS. Yansıtma ve gider hesaplarının kapatılması -----31.12.2011-----	8.400,00	8.400,00
33	600 YURTİÇİ SATIŞLAR HESABI 642 FAİZ GELİRLERİ HESABI 690 DÖNEM KARI VEYA ZAR. HS. Gelir hesaplarının devri -----31.12.2011-----	13.000,00 700,00	13.700,00
34	690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI HS. 632 GENEL YÖN. GİD. HS. 621 SAT. TİC. MAL. MALİ. HS. Gider hesaplarının devri -----31.12.2011-----	15.400,00	8.400,00 7.000,00
35	692 DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI HS. 690 DÖN. KARI VEYA ZAR. HS. Dönem zararının dönem net karı veya zararı hesabına devri -----31.12.2011-----	1.700,00	1.700,00
36	591 DÖNEM NET ZARARI HESABI 692 DÖN. NET KAR VEYA ZAR. H. Dönem zararının kesinleşmesi -----	1.700,00	1.700,00
	TOPLAM	549.940,00	549.940,00

Envanter kayıtları yapıldıktan sonra büyük defter toplamları tekrar alınır ve kesin mizan düzenlenir. Dönem sonunda işletme zarar etmiştir. Zarar ortaklara sözleşmeye göre eşit olarak dağıtılacaktır.

B 100 KASA HES. A		B 101 AL. ÇEK. HES. A		B 102 BANKALAR HES. A	
50.000,00	25.000,00	30.000,00	20.000,00	20.000,00	1.180,00
5.000,00	2.940,00	680,00	1.180,00	20.000,00	
5.000,00	5.000,00			700,00	
50.000,00	20.000,00	30.680,00	21.180,00		
10.000,00	4.000,00		9.500,00	40.700,00	1.180,00
3.260,00	7.800,00				39.520,00
1.000,00		30.680,00	30.680,00		
124.260,00	64.740,00			40.700,00	40.700,00
	59.520,00				
124.260,00	124.260,00				

<u>B 103 V. Ç.Ö.E. HS. A</u>		<u>B 111 ÖZEL K.T.S.B.H. A</u>		<u>B 120 ALICILAR HES. A</u>	
1.180,00	1.180,00	25.000,00		4.720,00	
	590,00				
		25.000,00	25.000,00	4.720,00	4.720,00
1.180,00	1.770,00				
590,00					
1.770,00	1.770,00				

<u>B 121 AL.SENET HS. A</u>		<u>B 153 TİC. MAL. HS. A</u>		<u>B 180 GEL. A.A.GİD. HES. A</u>	
3.260,00	3.260,00	10.000,00		100,00	
680,00		2.000,00			
		5.000,00		100,00	100,00
3.940,00	3.260,00	10.000,00			
	680,00				
		27.000,00	7.000,00		
3.940,00	3.940,00		20.000,00		
		27.000,00	27.000,00		

<u>B 190 DEV. KDV HS. A</u>		<u>B 191 İND. KDV. HS. A</u>		<u>B 254 TAŞITLAR HES. A</u>	
1.350,00		360,00		15.000,00	
		540,00			
1.350,00	1.350,00	90,00		15.000,00	15.000,00
		900,00			
		1.800,00			
		3.690,00	3.690,00		

<u>B 255 DEMİRBAŞ H. A</u>		<u>B 257 BİR. AMOR. HS. A</u>		<u>B 259 VER. SİP AV.HS. A</u>	
10.000,00			5.000,00	4.000,00	4.000,00
10.000,00	10.000,00	5.000,00	5.000,00	4.000,00	4.000,00

<u>B 300 BANKA KR. H. A</u>		<u>B 320 SATICILAR. HS. A</u>		<u>B 321 BORÇ SEN. HES. A</u>	
20.000,00	50.000,00		5.900,00	1.180,00	1.180,00
20.000,00	50.000,00		5.900,00	1.180,00	1.180,00
30.000,00					
50.000,00	50.000,00				

<u>B 331 ORT. BORÇ H. A</u>		<u>B 360 ÖD. VER. F. HS. A</u>		<u>B 391 HES. KDV.HS. A</u>	
5.000,00	5.000,00		600,00		1.260,00
					720,00
5.000,00	5.000,00	600,00	600,00		360,00
				2.340,00	2.340,00

<u>B 500 SERMAYE H. A</u>		<u>B 501 ÖD. SER. HS. A</u>		<u>B 591 DÖN. NET ZAR.HS. A</u>	
	155.000,00	155.000,00	70.000,00	1.200,00	
	10.000,00	10.000,00	30.000,00		
			20.000,00	1.200,00	1.200,00
165.000,00	165.000,00		10.000,00		
			5.000,00		
			10.000,00		
		165.000,00	145.000,00		
			20.000,00		
		165.000,00	165.000,00		
<u>B 600 Y. İÇİ SAT. H. A</u>		<u>B 621 STMM HESABI. A</u>		<u>B 632 GEN. YÖN. GİD HES. A</u>	
	7.000,00	7.000,00	7.000,00	8.400,00	8.400,00
	4.000,00				
	2.000,00	7.000,00	7.000,00	8.400,00	8.400,00
13.000,00	13.000,00				
<u>B 642 FAİZ GEL. H. A</u>		<u>B 690 DÖN. KAR Z. HS. A</u>		<u>B 692 DÖN. NET. ZAR.HS. A</u>	
	700,00	15.400,00	13.700,00	1.700,00	1.700,00
			1.700,00		
700,00	700,00	15.400,00	15.400,00	1.700,00	1.700,00
<u>B 770 GENEL Y.G. H. A</u>		<u>B 257 BİR. AMOR. HS. A</u>			
3.000,00	100,00	8.400,00	8.400,00		
500,00	8.400,00				
5.000,00		8.400,00	8.400,00		
8.500,00	8.500,00				

BULUT COŞKUNCA VE ORTAKLARI KOLEKTİF ŞİRKETİ
31.12.2011 TARİHLİ GENEL GEÇİCİ MİZANI

HESAP ADI	TUTAR		KALAN	
	BORÇ	ALACAK	BORÇ	ALACAK
100 KASA HESABI	124.260,00	64.740,00	59.520,00	--
101 ALINAN ÇEKLER	30.680,00	21.180,00	9.500,00	--
102 BANKALAR	40.700,00	1.180,00	39.520,00	--
103 VER. ÇEK ÖD.	1.180,00	1.770,00	--	590,00
111 KAMU KES. T.S.B.	25.000,00	--	25.000,00	--
120 ALICILAR	4.720,00	--	4.720,00	--
121 ALACAK SENET.	3.940,00	3.260,00	680,00	--
153 TİCARİ MALLAR	27.000,00	--	27.000,00	--
190 DEVREDEN KDV	1.350,00	--	1.350,00	--
191 İNDİRİLECEK	3.690,00	3.690,00	--	--
254 TAŞITLAR	15.000,00	--	15.000,00	--

255 DEMİRBAŞLAR	10.000,00	--	10.000,00	--
259 VER. SİPARİŞ AV.	4.000,00	4.000,00	--	--
300 BANKA KREDİ.	20.000,00	50.000,00	--	30.000,00
320 SATICILAR	--	5.900,00	--	5.900,00
321 BORÇ SENETLERİ	1.180,00	1.180,00	--	--
331 ORT. BORÇLAR	5.000,00	5.000,00	--	--
360 ÖD. VERGİ FON	--	600,00	--	600,00
391 HESAPLANAN	2.340,00	2.340,00	--	--
500 SERMAYE	--	165.000,00	--	165.000,00
501 ÖDENM. SERM.	165.000,00	145.000,00	20.000,00	--
600 YURTİÇİ SAT. HS.	--	13.000,00	--	13.000,00
642 FAİZ GELİRLERİ	--	700,00	--	700,00
770 GENEL YÖN. GİD.	3.500,00	--	3.500,00	--
TOPLAM	488.540,00	488.540,00	215.790,00	215.790,00

BULUT COŞKUNCA VE ORTAKLARI KOLEKTİF ŞİRKETİ
31.12.2011 TARİHLİ KESİN MİZANI

HESAP ADI	TUTAR		KALAN	
	BORÇ	ALACAK	BORÇ	ALACAK
100 KASA HESABI	124.260,00	64.740,00	59.520,00	--
101 ALINAN ÇEKLER	30.680,00	21.180,00	9.500,00	--
102 BANKALAR	40.700,00	1.180,00	39.520,00	--
103 VER. ÇEK ÖD.	1.180,00	1.770,00	--	590,00
111 KAMU KES. T.S.B.	25.000,00	--	25.000,00	--
120 ALICILAR	4.720,00	--	4.720,00	--
121 ALACAK SENET.	3.940,00	3.260,00	680,00	--
153 TİCARİ MALLAR	27.000,00	7.000,00	20.000,00	--
180 GEL. AY. AİT GİD.	100,00	--	100,00	--
190 DEVREDEN KDV	1.350,00	--	1.350,00	--
191 İNDİRİLECEK	3.690,00	3.690,00	--	--
254 TAŞITLAR	15.000,00	--	15.000,00	--
255 DEMİRBAŞLAR	10.000,00	--	10.000,00	--
257 BİRİKMİŞ AMOR .	--	5.000,00	--	5.000,00
259 VER. SİPARİŞ AV.	4.000,00	4.000,00	--	--
300 BANKA KREDİ.	20.000,00	50.000,00	--	30.000,00
320 SATICILAR	--	5.900,00	--	5.900,00
321 BORÇ SENETLERİ	1.180,00	1.180,00	--	--
331 ORT. BORÇLAR	5.000,00	5.000,00	--	--
360 ÖD. VERGİ FON	--	600,00	--	600,00
391 HESAPLANAN	2.340,00	2.340,00	--	--

500 SERMAYE	--	165.000,00	--	165.000,00
501 ÖDENM. SERM.	165.000,00	145.000,00	20.000,00	--
591 DÖNEM NET	1.700,00	--	1.700,00	--
600 YURTİÇİ SAT. HS.	13.000,00	13.000,00	--	--
621 SAT. TİC. MAL M.	7.000,00	7.000,00	--	--
632 GENEL YÖN. GİD.	8.400,00	8.400,00	--	--
642 FAİZ GELİRLERİ	700,00	700,00	--	--
690 DÖNEM KAR	15.400,00	15.400,00	--	--
692 DÖN NET KAR	1.700,00	1.700,00	--	--
770 GENEL YÖN. GİD.	8.500,00	8.500,00	--	--
771 GEN. YÖN G.	8.400,00	8.400,00	--	--
TOPLAM	549.940,00	549.090,00	207.090,00	207.150,00

Büyük defter kayıtlarında renkli olarak yazılmış tutarlar envanter işlemlerinden aktarılan tutarları göstermektedir. Görüldüğü gibi envanter kayıtlarının ardından kesin mizan düzenlenmiştir. Kesin mizan düzenlendikten sonra borç ve alacak kalanlarından faydalanılarak kapanış yevmiye kaydı yapılacaktır. Böylece büyük defter kayıtlarının kapandığı görülecektir.

Kapanış yevmiye maddesinin ardından işletmenin kapanış bilançosu ve gelir tablosu düzenlenmek suretiyle işletme hesap dönemini kapatmış olacaktır.

Büyük Defter Sayfa Nu.	Mad. Nu.	A Ç I K L A M A	Yardımcı Hesap Sütunu	Borç Tutarı	Alacak Tutarı
	37	Aktarılan Toplam -----31.12.2011-----		549.940,00	549.940,00
		103 VER. ÇEK VE ÖDEME EMİR. HS.(-)		590,00	
		257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR HS.		5.000,00	
		300 BANKA KREDİLERİ HESABI		30.000,00	
		320 SATICILAR HESABI		5.900,00	
		360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR HS.		600,00	
		500 SERMAYE HESABI		165.000,00	
		100 KASA HESABI			59.520,00
		101 ALINAN ÇEKLER HS.			9.500,00
		102 BANKALAR HESABI			39.520,00
		111 KAMU KES. T. S. B. HS.			25.000,00
		120 ALICILAR HESABI			4.720,00
		121 ALACAK SNT. HS.			680,00
		153 TİCARİ MALLAR HS.			20.000,00
		180 GEL. AY. AİT GİD. HS.			100,00
		190 DEVREDEN KDV HS.			1.350,00
		254 TAŞITLAR HESABI			15.000,00
		255 DEMİRBAŞLAR HESABI			10.000,00
		501 ÖDENMEMİŞ SER. HS. (-)			20.000,00
		591 DÖNEM NET ZARARI HS.			1.700,00
		Kapanış kaydı -----			
		TOPLAM		757.030,00	757.030,00

BULUT COŞKUNCA VE ORTAKLARI KOLEKTİF ŞİRKETİ
AKTİF **31.12.2011 TARİHLİ BİLANÇOSU** **PASİF**

<p>I DÖNEN VARLIKLAR 159.800,00</p> <p>HAZIR DEĞERLER 107.950,00</p> <p>Kasa Hs. 59.520,00</p> <p>Alınan Çekler Hs. 9.500,00</p> <p>Bankalar Hs. 39.520,00</p> <p>Banka Kredi Hs.(-) (590,00)</p> <p>MENKUL KIYMETLER 25.000,00</p> <p>Kamu Kes. T. S. B. 25.000,00</p> <p>TİCARİ ALACAKLAR 5.400,00</p> <p>Alıcılar Hs. 4.720,00</p> <p>Alacak Sen. Hs. 680,00</p> <p>STOKLAR 20.000,00</p> <p>Ticari Mallar Hs. 20.000,00</p> <p>GELECEK AYLARA AİT GİDERLER VE GELİR TAHAKKUKLARI 100,00</p> <p>Gelecek Ay. Ait Gid. 100,00</p> <p>DİĞER DÖNEN VAR. 1.350,00</p> <p>Devreden KDV 1.350,00</p> <p>II DURAN VARLIKLAR 20.000,00</p> <p>MADDİ DURAN VAR. 20.000,00</p> <p>Taşıtlar Hs. 15.000,00</p> <p>Demirbaşlar Hs. 10.000,00</p> <p>Birikmiş Amort. Hs.(-) (5.000,00)</p>	<p>III KISA VADELİ YABANCI KAY. 36.500,00</p> <p>MALİ BORÇLAR 30.000,00</p> <p>Banka Kredileri 30.000,00</p> <p>TİCARİ BORÇLAR 5.900,00</p> <p>Satıcılar 5.900,00</p> <p>ÖDENECEK VERGİ VE VE DİĞER YÜKÜML. 600,00</p> <p>Öd. Vergi ve Fon 600,00</p> <p>IV UZUN VADELİ YABANCI KAY. -----</p> <p>V ÖZKAYNAKLAR 143.300,00</p> <p>ÖDENMİŞ SERMAYE 145.000,00</p> <p>Sermaye 165.000,00</p> <p>Ödenm. Ser. (-) (20.000,00)</p> <p>DÖNEM NET ZARARI (1.700,00)</p> <p>Dönem Net Zar. (-) (1.700,00)</p>
<p>AKTİF TOPLAMI 179.800,00</p> <p style="text-align: right;">=====</p>	<p>PASİF TOPLAMI 179.800,00</p> <p style="text-align: right;">=====</p>

SEMRA BULUT VE ORTAKLARI KOLEKTİF ŞİRKETİ
01.01.2011 – 31.12.2011 TARİHLİ GELİR TABLOSU

A. BRÜT SATIŞLAR		13.000,00
1. Yurt içi satışlar	13.000,00	
2. Yurt dışı satışlar		
3. Diğer gelirler		
B. SATIŞ İNDİRİMLERİ (-)		
1. Satıştan iadeler (-)		
2. Satış iskontoları (-)		
3. Diğer indirimler (-)		
C. NET SATIŞLAR		13.000,00
D. SATIŞLARIN MALİYETİ (-)		(7.000,00)
1. Satılan mamuller maliyeti (-)		
2. Satılan ticari mallar maliyeti (-)	(7.000,00)	
3. Satılan hizmet maliyeti (-)		
4. Diğer satışların maliyeti (-)		
BRÜT SATIŞ KARI		6.000,00
E. FAALİYET GİDERLERİ (-)		(8.400,00)
1. Araştırma ve geliştirme giderleri (-)		
2. Pazarlama, satış ve dağıtım giderleri (-)		
3. Genel yönetim giderleri (-)	(8.400,00)	
FAALİYET KARI		(2.400,00)
F. DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GELİR VE KARLAR		700,00
1. İştiraklerden temettü gelirleri		
2. Bağlı ortaklıklardan temettü gelirleri		
3. Faiz gelirleri	700	
4. Komisyon gelirleri		
5. Konusu kalmayan karşılıklar		
6. Diğer olağan gelir ve karlar		
G. DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR (-)		
H. FİNANSMAN GİDERLERİ		
OLAĞAN ZARAR		(1.700,00)
I. OLAĞAN DIŞI GELİR VE KARLAR		
J. OLAĞAN DIŞI GİDER VE ZARARLAR (-)		
DÖNEM ZARARI		(1.700,00)
K. DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI		
DÖNEM NET ZARARI		(1.700,00)

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Ortak amacın belirleyiniz.	➤ Ortak amacı gerçekleştirecek şirket türünü belirleyiniz.
➤ Sözleşmenin bölümlerini ve içeriğini kararlaştırınız.	➤ Örnek bir sözleşmeyi inceleyiniz ve şirketin faaliyet konusuna göre düşününüz.
➤ Sözleşmeyi düzenleyiniz.	➤ Sözleşme şekil şartlarına uymasına, açık ve net olmasına özen gösteriniz.
➤ Taraflara imzalatınız.	➤ İmzanın her zaman kullanılan imza olmasına özen gösteriniz.
➤ Notere onaylatınız.	➤ Notere gitmeden sözleşme fotokopilerini hazırlamanız size zaman kazandıracaktır.
➤ Ticaret siciline kaydettiriniz.	➤ Ticaret siciline kayıt için gerekli evrakları hazırlayarak gidiniz. Bunun için ticaret sicilinin web sayfasından yararlanınız.
➤ Ticaret sicili gazetesinde ilan ettiriniz.	➤ İlan için gerekli masraflar için hazırlıklı olunuz.
➤ İlgili kuruluşlara bildirimde bulununuz.	➤ İlgili meslek odalarına ve resmi kurumlara kayıt işlemlerini yapmayı unutmayınız.
➤ Yevmiye ve büyük defteri kullanıma hazır hale getiriniz.	➤ Yevmiye ve büyük defterin ait olduğu yılı ve tarihi göstermesine özen gösteriniz.
➤ Ortakların sermaye taahhütlerini kaydediniz.	➤ Muhasebenin tali hesaplarından faydalanabilirsiniz.
➤ Sermaye taahhüt yerine getirmelerini kaydediniz.	➤ Taahhütlerin uygun hesaplara aktarılmasına dikkat ediniz.
➤ Sermaye artırım sebeplerini belirleyiniz.	➤ Sermaye artırımının fizibilite çalışmasını yaparak şirketin lehinde olduğundan emin olunuz.
➤ Sermaye artırım yollarını belirleyiniz.	➤ Şirket için en uygun sermaye artırım yöntemini seçiniz.

➤ Sermaye azaltma sebeplerini belirleyiniz.	➤ Sermaye azaltmanın gerçekten yapılması gerektiğini iyice araştırınız.
➤ Sermaye değişikliklerini kaydediniz.	➤ Ticaret sicili gazetesindeki ilana göre sermaye kayıtlarını yapınız.
➤ Kar zarar dağıtımını sözleşme kurallarına göre dağıttınız.	➤ Şirket ana sözleşmesini dikkatlice okuyunuz.
➤ Kar zarar dağıtımını kaydediniz.	➤ Kar ve zarar hesapların işleyiş mantığını iyice kavrayarak hareket ediniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A. OBJEKTİF TESTLER (ÖLÇME SORULARI)

- Aşağıdakilerden hangisi kolektif şirketlerin özelliklerinden birisi değildir?
A) Şirket unvanında kolektif ibaresi bulunmalıdır.
B) Ortakların oy hakkı eşittir.
C) Ortakların sorumluluğu sermayeleri ile sınırlıdır.
D) En az iki kişi ile kurulur.
- Aşağıdakilerden hangisi kolektif şirketlerin tutması gereken defterlerden birisi değildir?
A) İşletme hesabı defteri
B) Yevmiye defteri
C) Envanter defteri
D) Büyük defter
- Aşağıdakilerden hangisinde kolektif şirketin kuruluş aşamaları doğru yazılmıştır?
A) Sözleşmenin hazırlanması---Tescil---Sözleşmenin notere tasdiki---İlan
B) Sözleşmenin hazırlanması---Sözleşmenin notere tasdiki---Tescil---İlan
C) Tescil---Sözleşmenin hazırlanması---Sözleşmenin notere tasdiki---İlan
D) Tescil---İlan---Sözleşmenin hazırlanması---Sözleşmenin notere tasdiki
- Semra BULUT ve Ortakları Kolektif Şirketi 20.04.2011 tarihinde hukuki işlemlerini tamamlamıştır. Ortakların isimleri, sermaye taahhütleri ve taahhütlerin yerine getirilme şekilleri aşağıdaki tabloda belirtilmiştir. Ortaklara taahhütlerini 25.04.2011 tarihinde yerine getirmişlerdir.

ORTAK	SERMAYE TAAHHÜDÜ	TAAHHÜDÜN YERİNE GETİRİLME ŞEKLİ
Semra BULUT	15.000,00 TL	10.000,00 TL para, kalanı çek
Selma GÜZEL	10.000,00 TL	Tamamı otomobil
Bircan EREN	10.000,00 TL	5.000,00 TL demirbaş, kalanı senet

- Kuruluş ile ilgili yevmiye kayıtlarını yapınız.
 - Büyük defter kayıtlarını yapınız.
 - Kuruluş bilançosunu düzenleyiniz.
- Mehmet CAN ve Ortağı Kolektif Şirketinin toplam sermayesi 25.000,00TL' dir. Ortakların sermaye payları eşittir. Mehmet CAN ve Esra BULUT 30.04.2011 tarihinde sermayeyi 5.000,00 TL azaltma kararı almış ve hukuki işlemleri tamamlamışlardır. Ortaklar 02.05.2011 tarihinde alacaklarını peşin olarak tahsil etmişlerdir. Yevmiye kayıtlarını yapınız.

6. Engin COŞKUNCA ve Ortağı Kolektif Şirketinin 2010 yılı dđnem net karı 3.000,00 TL' dir. SđzleŐmeye gđre karın %20' si yđnetici ortak Engin COŞKUNCA' ya yđnetici payı olarak ayrıldıktan sonra kalan ortaklara eşit olarak dağıtılacaktır. Ortak Engin COŞKUNCA ve ortak Fehmi Semra BULUT' un kar payları 02.05.2011 tarihinde çek ile đdenmiŐtir. Yevmiye kayıtlarını yapınız.

DEĞERLENDİRME

Sorulara verdiğiniz yanıtları modđl sonundaki cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Bu faaliyet kapsamında hangi bilgileri kazandığınızı belirleyiniz. Yanlış cevaplandırdığınız sorularla ilgili konuları tekrar inceleyip đđrenmeye çalışınız.

B. UYGULAMALI TEST

Aşağıda listelenen davranışları, davranışlarınızın her birinde uyguladıysanız “Evet”, uygulamadıysanız “Hayır” kutucuklarını işaretleyiniz.

KONTROL LİSTESİ

MODÜL ADI: Şahıs İşletmeleri	ÖĞRENCİNİN ADI SOYADI:	
UYGULAMA FAALİYETİ: Kolektif şirketler	SINIF VE NU:	
AÇIKLAMA: Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığımız becerileri “Evet” veya “Hayır” kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.		
Gözlenecek Davranışlar	Evet	Hayır
1. Sermaye taahhüdü muhasebeleştirme işlemini yapabiliyor musun?		
2. Sermaye taahhüdünün muhasebeleştirme işlemini yapabiliyor musun?		
3. Kuruluş giderlerinin muhasebeleştirme işlemini yapabiliyor musun?		
4. Kolektif şirket, sermaye artırımını muhasebeleştirme işlemini yapabiliyor musun?		
5. Kolektif şirket, sermaye azaltımı muhasebeleştirme işlemini yapabiliyor musun?		
6. Kolektif şirket, kar dağıtımını muhasebeleştirme işlemini yapabiliyor musun?		
7. Kolektif şirket, zarar dağıtımını muhasebeleştirme işlemini yapabiliyor musun?		

DEĞERLENDİRME

Uygulama faaliyetinde kazandığımız davranışlarda işaretlediğiniz “Evet” ler kazandığımız becerileri ortaya koyuyor. “Hayır” larınız için ilgili faaliyetleri tekrarlayınız. Hepsi “Evet” ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-3

AMAÇ

Şahıs şirketlerinden biri olan komandit şirket işlemlerini yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- İnternette şahıs şirketlerinin kuruluşu için gerekli belgeler ile ilgili bilgi toplayınız.
- Bir komandit şirketin kuruluş sözleşmesini şirketten veya internette temin ederek inceleyiniz.
- Komandit şirketleri hangi tür vergiye tabi olduklarını öğreniniz.

3. KOMANDİT ŞİRKETLER

3.1. Komandit Şirketin Tanımı Ve Özellikleri

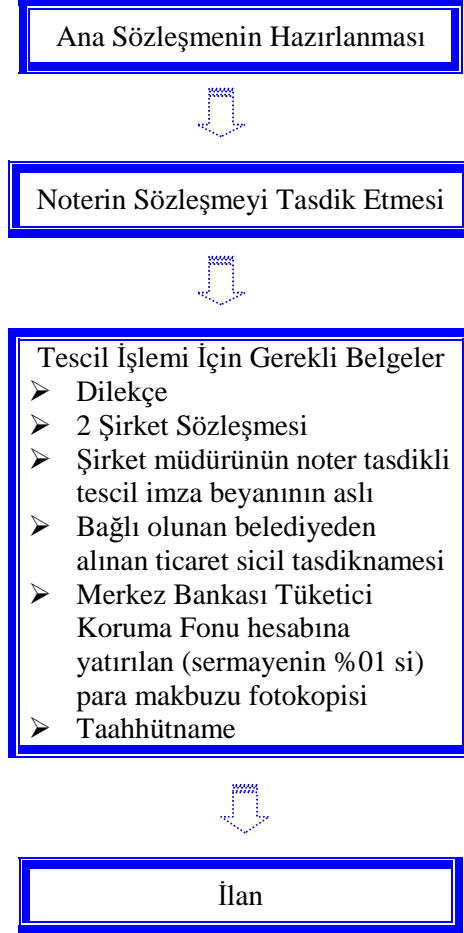
Bir ticari işletmeyi ticaret unvanı altında işletmek üzere gerçek kişiler veya gerçek ve tüzel kişiler arasında kurulan şirket türüne komandit şirket denir. Komandit şirkette iki tür ortak vardır:

- **Komandite ortak:** Sorumluluğu sınırsız ve zincirleme olan ortaktır. Şirket borçlarına karşı tüm varlıkları ili sorumludurlar. Emeğini sermaye olarak koyabilir. Şirket yönetiminde yer alabilir.
- **Komanditer ortak:** Sorumluluğu şirkete koyduğu sermaye ile sınırlı olan ortaktır. Yönetim faaliyetinde yer alamaz. Emeğini sermaye olarak koyamaz.

Komandit şirketlerin özellikleri şunlardır:

- En az iki ortak olmalıdır(biri komandite, biri komanditer). Şirketten komanditer ortak ayrılırsa şirket, kolektif şirket kabul edilir.
- Komandite ortaklardan en az birinin adını taşıyan bir ticaret unvanı olmalıdır.
- Şirket kurumlar vergisi mükellefi değildir. Şirket gelirini Ortaklar yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyan etmek zorundadırlar.
- Çok fazla tercih edilen bir şirket türü değildir.
- Komandite ortağın rekabet yasağı vardır. Komanditer ortağın rekabet yasağı yoktur. Ancak komanditer ortak rekabette bulunursa şirket defterlerini inceleme hakkını kaybeder.

Komandit şirketin kuruluşunda izlenmesi gereken süreç aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Şekil 3.1: Kuruluş aşamaları

Şirketin tescil ve ilanından sonra ortaklar vergi dairesine müracaat ederek kendi adlarına vergi numarası alırlar. Ayrıca işçi çalıştıyorlarsa şirket adına sosyal güvenlik kuruluşuna ve bölge çalışma müdürlüğüne başvururlar. Komandit şirket kuruluş sözleşmesinde bulunması gereken unsurlar şunlardır:

- Ortakların komandite ve komanditer olarak belirtilerek adları, adresleri, tabiiyetleri,
- Şirketin türü,
- Şirket merkezi ve ticaret unvanı,
- Ortakların sermaye tutarları,
- İşletmenin faaliyet konusu,
- Temsile yetkili olanların adları ve temsil yetkisinin şekli
- Ayrıca sözleşmede isteğe bağlı olarak kar zarar dağıtım şekli, ortakların pay devri gibi konular da yazılabilir.

T A A H Ü T N A M E
..... TİCARET SİCİLİ MEMURLUĞU' NA

İşletmenin unvanı :

İşletmenin sermayesi :

İşletmenin adresi :

İşletmenin Açılış Tarihi :

İşletmenin Açılış Tarihindeki
Gerçek Faaliyet Konusu :

İşletmenin ya da Yetkililerinin
Telefon Numarası :

Ticaret Sicili Tüzüğü'nün 29. maddesi'nin Birinci Fıkrasına uygun olarak düzenlenen bu taahhütnamedeki bilgilerin doğru olduğunu, yapılacak inceleme sonucunda aksine tespit yapılması durumunda sorumluluğu kabul ettiğimi / ettiğimizi beyan ve taahhüt ederim/ederiz.

İşletme adına yetkili kişi / kişiler

(İmza)
1. Adı – Soyadı

(İmza)
2. Adı - Soyadı

Şekil 3.2: Taahhütname örneği

3.2. Komandit Şirketlerde Kuruluş İşlemlerinin Muhasebe Kayıtları

Komandit şirketler de kolektif şirketler gibi birinci sınıf tacir olup bilânço hesabına göre aşağıdaki defterleri tutmak zorundadırlar:

- Yevmiye defteri
- Defter-i kebir (büyük defter)
- Envanter defteri

Şirketin kuruluşunda ortaklar para ve para ile ifade edilebilen varlıkları sermaye olarak koyabilirler. Muhasebe kayıtları ise kolektif şirketlerde olduğu gibi taahhüt ve taahhüdün yerine getirilmesi olarak iki aşamada gerçekleşir.

Örnek: Semra Bulut ve Ortakları Komandit Şirketi 20.03.2011 tarihinde hukuki işlemleri tamamlayarak kurulmuştur. Ortakların sermaye payları ve taahhütlerin yerine getirilme şekilleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

ORTAK	SERMAYE TAAHHÜDÜ	TAAHHÜDÜN YERİNE GETİRİLME ŞEKLİ
Komandite Ortak Bulut COŞKUNCA	100.000,00 TL	22.03.2011 tarihinde 50.000,00 TL peşin, 20.000,00 TL banka hesabına yatırarak, kalanını demirbaş vererek yerine getirmiştir.
Komandite Ortak Semra ENGİN	75.000,00 TL	22.03.2011 tarihinde 25.000,00TL değerinde taşıt vermiş, kalanını peşin ödemiştir.
Komanditer Ortak İrem BURNAZ	50.000,00 TL	22.03.2011 tarihinde tamamını nakit olarak yerine getirmiştir.

Büyük Defter Sayfa Nu.	Mad. Nu.	A Ç I K L A M A	Yardımcı Hesap Sütunu	Borç Tutarı	Alacak Tutarı
	1	Aktarılan Toplam -----20.03.2011----- <u>501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HS.(-)</u> 501.01 K.dite Bulut COŞKUNCA 501.02 K. dite Semra ENGİN 501.03 K. diter İrem BURNAZ <u>500 SERMAYE HESABI</u> 500.01 K. dite Bulut COŞKUNCA 500.02 K. dite Semra ENGİN 500.03 K. diter İrem BURNAZ		225.000,00	225.000,00
	2	Kurucu ortakların sermaye taahhüt kaydı -----22.03.2011----- 100 KASA HESABI 102 BANKA HESABI 255 DEMİRBAŞLAR HESABI <u>501 ÖDENMEMİŞ SER. HS.(-)</u> 501.01 K. dite Bulut COŞKUNCA	100.000,00 75.000,00 50.000,00	50.000,00 20.000,00 30.000,00	100.000,00
	3	Bulut Coşkunca 'nın taahhüdünü yerine getirmesi -----22.03.2011----- 100 KASA HESABI 254 TAŞITLAR HESABI <u>501 ÖDENMEMİŞ SER. HS.(-)</u> 501.02 K. dite Semra ENGİN	75.000,00	50.000,00 25.000,00	75.000,00
	4	Semra Engin 'in taahhüdünü yerine getirmesi -----22.03.2011----- 100 KASA HESABI <u>501 ÖDENMEMİŞ SER. HS.(-)</u> 501.03 K. diter İrem BURNAZ İrem Burnaz'ın taahhüdü yerine getirmesi -----	50.000,00	50.000,00	50.000,00
		TOPLAM		450.000,00	450.000,00

B 100 KASA HES. A	B 102 BANKALAR HS. A	B 254 TAŞITLAR HS. A
50.000,00	20.000,00	25.000,00
50.000,00		
50.000,00		

B 255 DEMİRBAŞ HS. A	B 500 SERMAYE. HS. A	B 501 ÖD. SERM. HS. A
30.000,00	225.000,00	225.000,00
		100.000,00
		75.000,00
		50.000,00

SEMRA BULUT VE ORTAKLARI KOMANDİT ŞİRKETİ
AKTİF 20.03.2011 TARİHLİ KURULUŞ BİLANÇOSU PASİF

I DÖNEN VARLIKLAR 170.000,00	III KISA VADELİ YABANCI -----
HAZİR DEĞERLER 170.000,00	IV UZUN VADELİ YAB. KAY -----
Kasa Hs. 150.000,00	V ÖZ KAYNAKLAR 225.000,0
Banka Hs. 20.000,00	ÖDENMİŞ SERMAYE 225.000,00
II DURAN VARLIKLAR 55.000,00	Sermaye Hs 225.000,00
MADDİ DURAN VAR. 55.000,00	
Taşıtlar 25.000,00	
Demirbaşlar 30.000,00	
AKTİF TOPLAMI 225.000,00	PASİF TOPLAMI 225.000,00
=====	=====

3.3. Komandit Şirketlerde Sermaye Değişiklikleri ve Muhasebe Kayıtları

Komandit şirketlerde de kolektif şirketlerde olduğu gibi sermaye değişimleri sermaye artırılması ve sermaye azaltılması olarak iki şekilde ele alınmaktadır:

- **Sermaye Artırılması:** Komandit şirketlerin sermaye artırma amaçları ve şekilleri kolektif şirketlerde olduğu gibidir. Muhasebe kayıtları ise aynı şekilde taahhüt ve taahhüdün yerine getirilmesi olarak iki aşamada gerçekleşir.

Örnek: Bircan BULUT ve Ortakları Komandit Şirketi 25.03.2011 tarihinde şirket sermayesini 25.000,00 TL artırmaya karar vermişler ve hukuki işlemleri tamamlamışlardır. Şirket ortaklarının isimleri ve artırımdaki payları aşağıdaki gibidir:

K. dite Bircan BULUT : 12.000,00 TL (10.000,00 TL peşin, kalanı makine)
K. dite Zahide PEKTAŞ : 8.000,00 TL (4.000,00 TL çek, kalanı senet)
K. diter Selma GÜZEL : 5.000,00 TL (Tamamı özel kesim tahvili) Ortaklar taahhütlerini 28.03.2011 tarihinde yerine getirmişlerdir.

Yevmiye kayıtları aşağıdaki gibi yapılacaktır:

Büyük Defter Sayfa Nu.	Mad. Nu.	A Ç I K L A M A	Yardımcı Hesap Sütunu	Borç Tutarı	Alacak Tutarı
	..1	Aktarılan Toplam -----25.03.2011----- <u>501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HS.(-)</u> 501.01 K.dite Bircan BULUT 501.02 K. dite Zahide PEKTAŞ 501.03 K. diter Selma GÜZEL <u>500 SERMAYE HESABI</u> 500.01 K.dite Bircan BULUT 500.02 K. dite Zahide PEKTAŞ 500.03 K. diter Selma GÜZEL Kurucu ortakların sermaye artırma taah. kaydı -----28.03.2011-----		25.000,00	
	..2	100 KASA HESABI 253 TESİS MAKİNE VE CİH. HESABI <u>501 ÖDENMEMİŞ SER. HS.(-)</u> 501.01 K. dite Bircan BULUT Bircan BULUT ' un taah. yerine getirmesi -----28.03.2011-----	12.000,00 8.000,00 5.000,00 12.000,00 8.000,00 5.000,00	10.000,00 2.000,00	12.000,00
	..3	101 ALINAN ÇEKLER HESABI 121 ALACAK SENETLERİ HESABI <u>501 ÖDENMEMİŞ SER. HS.(-)</u> 501.02 K. dite Zahide PEKTAŞ Zahide PEKTAŞ ' ın taah. yerine getirmesi -----28.03.2011-----		4.000,00 4.000,00	8.000,00
	..4	111 ÖZEL KES. TAHVİL SENET BON. HS. <u>501 ÖDENMEMİŞ SER. HS.(-)</u> 501.03 K. diter Selma GÜZEL Selma GÜZEL ' in taahhüdü yerine getirmesi ----- TOPLAM	8.000,00 5.000,00 5.000,00	5.000,00	5.000,00
				50.000,00	50.000,00

Örnek: Semra BULUT ve Otaqları Komandit Şirketi 22.03.2011 tarihinde sermaye artırma amacı ile İrfan PINAR adlı kişiyi komandite ortak olarak almaya karar vermişlerdir. Hukuki işlemler tamamlanmıştır. Yeni ortak 3.500,00 TL sermaye taahhüdünde bulunmuş, bunun 2.500,00 TL kısmını peşin olarak aynı gün ödemiştir. Yeni ortak kalan borcunu ise 09.04.2011 tarihinde ticari mal vererek yerine getirmiştir.

Büyük Defter Sayfa Nu.	Mad. Nu.	A Ç I K L A M A	Yardımcı Hesap Sütunu	Borç Tutarı	Alacak Tutarı
	..1	Aktarılan Toplam -----22.03.2011----- <u>501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HS.(-)</u> 501.03 K.dite İrfan PINAR <u>500 SERMAYE HESABI</u> 501.03 K.dite İrfan PINAR Yeni ortağın sermaye artırma taahhüt kaydı ----- TOPLAM		3.500,00	
			3.500,00 3.500,00	3.500,00	3.500,00
				3.500,00	3.500,00

Büyük Defter Sayfa Nu.	Mad. Nu.	A Ç I K L A M A	Yardımcı Hesap Sütunu	Borç Tutarı	Alacak Tutarı
	..2	Aktarılan Toplam -----22.03.2011----- 100 KASA HESABI <u>501 ÖDENMEMİŞ SER. HS.(-)</u> 501.03 K. dite İrfan PINAR İrfan PINAR ' ın taah. bir kısmını yerine getirmesi	2.500,00	3.500,00 2.500,00	3.500,00 2.500,00
	..3	-----09.04.2011----- 153 TİCARİ MALLAR HESABI <u>501 ÖDENMEMİŞ SER. HS.(-)</u> 501.03 K. dite İrfan PINAR İrfan PINAR' ın taahhüdünü yerine getirmesi		1.000,00	1.000,00
		TOPLAM		7.000,00	7.000,00

Örnek: Sema BURNAZ ve Ortakları Komandit Şirketi sermaye artırımına karar vermiş ve 04.05.2011 tarihinde hukuki işlemleri tamamlayarak İrem EREN' i komandite ortak olarak almışlardır. Yeni ortak 8.000,00 TL sermaye taahhüdünde bulunmuş ve aynı tarihte 15.000,00 TL değerinde taşıt vermiştir. Yeni ortağa borçlanılan tutar 07.06.2011 tarihinde peşin olarak ödenmiştir. Yevmiye kayıtları aşağıdaki gibi yapılacaktır:

Büyük Defter Sayfa Nu.	Mad. Nu.	A Ç I K L A M A	Yardımcı Hesap Sütunu	Borç Tutarı	Alacak Tutarı
	..1	Aktarılan Toplam -----04.05.2011----- <u>501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HS.(-)</u> 501.03 K.dite İrem EREN	8.000,00	8.000,00	
		<u>500 SERMAYE HESABI</u> 500.03 K.dite İrem EREN İrem EREN' in sermaye artırma taahhüt kaydı	8.000,00		8.000,00
	..2	-----04.05.2011----- 254 TAŞITLAR HESABI <u>501 ÖDENMEMİŞ SER. HS.(-)</u> 501.03 K. dite İrem EREN	8.000,00	15.000,00	8.000,00
		<u>331 ORTAKLARA BORÇ. HS.</u> 331.03 K. dite İrem EREN İrem EREN ' in taahhüdünü yerine getirmesi	7.000,00		7.000,00
	..3	-----07.06.2011----- <u>331 ORTAKLARA BORÇ. HS.</u> 331.03 K. dite İrem EREN 100 KASA HESABI İrem EREN' e olan borcun ödenmesi	7.000,00	7.000,00	7.000,00
		TOPLAM		30.000,00	30.000,00

- **Sermaye Azaltılması:** Komandit şirketlerin sermaye azaltma amaçları ve şekilleri kolektif şirketlerde olduğu gibidir. Muhasebe kayıtları da yine aynı şekillerde yapılmaktadır.

Örnek: Murat KARAGÖZ ve Ortakları Komandit Şirketi 04.04.2011 tarihinde sermayeyi 9.500,00 TL azaltmaya karar vermiş ve hukuki işlemleri tamamlamıştır. Ortaklar ve her bir ortağa ödenecek pay aşağıdaki gibidir. Ortakların payları 05.04.2011 tarihinde peşin olarak ödenmiştir. Yevmiye kayıtları aşağıdaki gibi yapılacaktır:

K. dite Murat KARAGÖZ : 4.000,00 TL
K. dite Suat KARAGÖZ : 3.000,00 TL
K. diler Aziz KARAGÖZ : 2.500,00 TL

Büyük Defter Sayfa Nu.	Mad. Nu.	A Ç I K L A M A	Yardımcı Hesap Sütunu	Borç Tutarı	Alacak Tutarı
	..1	Aktarılan Toplam -----04.04.2011----- <u>500 SERMAYE HESABI</u> 500.01 K. dite Murat KARAGÖZ 500.02 K. dite Suat KARAGÖZ 500.03 K. diler Aziz KARAGÖZ <u>331 ORTAKLARA BORÇ HS.</u> 331.01K. dite Murat KARAGÖZ 331.02 K. dite Suat KARAGÖZ 331.03 K. diler Aziz KARAGÖZ		9.500,00	
	..2	Ortakların sermaye azaltma tahakkuku -----05.04.2011----- <u>331 ORTAKLARA BORÇ HS.</u> 331.01 K. dite Murat KARAGÖZ 331.02 K. dite Suat KARAGÖZ 331.03 K. diler Aziz KARAGÖZ 100 KASA HESABI Sermaye alacaklarının ortaklara peşin ödenmesi -----		9.500,00	9.500,00
		TOPLAM		19.000,00	19.000,00

Örnek: Semra BULUT ve Ortağı Komandit Şirketinin 2010 yılı zararı 3.000 TL' dir. Ortaklar zararı sermayeyi azaltarak karşılamaya karar vermişlerdir. 25.03.2011 tarihinde hukuki işlemler tamamlanmıştır. Komandite ortak Semra BULUT ve komanditer ortak Engin COŞKUNCA' nın sermaye payları birbirine eşittir.

Büyük Defter Sayfa Nu.	Mad. Nu.	A Ç I K L A M A	Yardımcı Hesap Sütunu	Borç Tutarı	Alacak Tutarı
	..1	Aktarılan Toplam -----25.03.2011----- <u>500 SERMAYE HESABI</u> 500.01 K. dite Semra BULUT 500.02 K. diler Engin COŞKUNCA 580 GEÇMİŞ YILLAR ZAR. HS. Geçmiş yıl zararının sermaye azatlımı ile kapatılması -----		3.000,00	
		TOPLAM		3.000,00	3.000,00

Örnek: Engin COŞKUNCA ve Ortakları Komandit Şirketi ortaklarından komandite Mahmut BURNAZ 28.03.2011 tarihinde ortaklıktan ayrılmıştır. Mahmut BURNAZ' ın şirketteki sermaye payı 7.000,00 TL' dir. Ayrılan eski ortağa payı 29.03.2011 tarihinde peşin olarak ödenmiştir.

Büyük Defter Sayfa Nu.	Mad. Nu.	A Ç I K L A M A	Yardımcı Hesap Sütunu	Borç Tutarı	Alacak Tutarı
	..1	Aktarılan Toplam -----28.03.2011----- <u>500 SERMAYE HESABI</u> 500.03 K. dite Mahmut BURNAZ	7.000,00	7.000,00	
		<u>331 ORTAKLARA BORÇ HS.</u> 331.03 K. dite Mahmut BURNAZ	7.000,00		7.000,00
	..2	Ayrılan ortağın sermaye alacağının tahakkuku -----29.03.2011----- <u>331 ORTAKLARA BORÇ HS.</u> 331.03 K. dite Mahmut BURNAZ	7.000,00	7.000,00	
		100 KASA HESABI Ayrılan ort. sermaye alacağının peşin ödenmesi -----			7.000,00
		TOPLAM		14.000,00	14.000,00

3.4. Komandit Şirketlerde Kar Zarar Dağıtım ve Muhasebe Kayıtları

Komandit şirketlerde kar dağıtım esasları TTK' da belirtilmiştir. Kar zarar dağıtım sözleşmede belirtilir. Belirtilmemiş ise yönetici ortak dağıtım yapar. Kar dağıtım kolektif şirketlerde olduğu gibidir. Komanditer ortakların koydukları sermaye herhangi bir nedenle azalır ise kar isteyemezler. Zarar dağıtımında ise TTK 251. madde hükümleri uygulanır. Buna göre; komanditer ortağın zarar payı sonraki yıllarda kazanacağı kar payından karşılanmadıkça komanditer ortağa kar payı ödenmez.

- **Kar Dağıtım:** Komandit şirketlerde kar dağıtım esasları sözleşmede belirtilmemişse ortakların sermaye paylarına göre ya da eşit olarak dağıtılır. Ayrıca yönetici ortağa prim ayrıldıktan sonra dağıtım da yapılabilir. Muhasebe kayıtları kolektif şirketlerde olduğu gibidir. Önce ortakların hesaplarına kar payları devredilir. Ardından paylar ortaklara ödenir.

Örnek: Semra BULUT ve Ortakları Komandit Şirketi 2010 yılında 50.000,00 TL kar elde etmiştir. Sözleşmeye göre kar ortaklara sermaye payları oranında dağıtılacaktır. Ortakların kar payları 27.03.2011 tarihinde peşin olarak ödenmiştir.

K. dite Semra BULUT	: 100.000,00 TL
K. dite Selma GÜZEL	: 50.000,00 TL
K. diler Engin COŞKUNCA	: 40.000,00 TL
K. diler Sema BURNAZ	: <u>10.000,00 TL</u>
Toplam Sermaye	: 200.000,00 TL

İlgili hesaplamalar ve yevmiye kayıtları aşağıdaki gibi yapılacaktır:

$$\text{Semra BULUT} = \frac{100.000,00 \times 50.000,00}{200.000,00} = 25.000,00 \text{ TL}$$

$$\text{Selma GÜZEL} = \frac{50.000,00 \times 50.000,00}{200.000,00} = 12.500,00 \text{ TL}$$

$$\text{Engin COŞKUNCA} = \frac{40.000,00 \times 50.000,00}{200.000,00} = 10.000,00 \text{ TL}$$

$$\text{Sema BURNAZ} = \frac{10.000,00 \times 50.000,00}{200.000,00} = 2.500,00 \text{ TL}$$

Kar Payları Toplamı = 50.000,00 TL

Büyük Defter Sayfa Nu.	Mad. Nu.	A Ç I K L A M A	Yardımcı Hesap Sütunu	Borç Tutarı	Alacak Tutarı
	..1	Aktarılan Toplam -----27.03.2011----- 570GEÇMİŞ YILLAR KARLARI HS. <u>331 ORTAKLARA BORÇ HS.</u> 331.01 K. dite Semra BULUT 331.02 K. dite Selma GÜZEL 331.03 K. diter E. COŞKUNCA 331.04 K. diter Sema BURNAZ		50.000,00	50.000,00
	..2	2010 yılı karının ortak hesaplarına devri -----27.03.2011----- <u>331 ORTAKLARA BORÇ HS.</u> 331.01 K. dite Semra BULUT 331.02 K. dite Selma GÜZEL 331.03 K. diter Engin COŞKUNCA 331.04 K. diter Sema BURNAZ 100 KASA HESABI Ortaklara kar paylarının peşin ödenmesi -----		50.000,00	50.000,00
		TOPLAM		100.000,00	100.000,00

Örnek: Serap Yılmaz ve Ortağı Kolektif Şirketi 2010 yılında 10.000,00 TL kar elde etmiştir. Kar ortaklara sermaye paylarına göre dağıtılacaktır. Komanditer ortak Aynur ASLANPINAR'ın geçmiş yıllara ait ödenmemiş 3.000,00 TL zarar payı bulunmaktadır. Ortaklar kar paylarını 25.05.2011 tarihinde sermaye artırımında kullanmaya karar vermişlerdir. Ortakların sermaye payları aşağıdaki gibidir:

K. dite Serap YILMAZ : 60.000,00 TL
K. diler Aynur ASLANPINAR : 40.000,00 TL
Toplam Sermaye : 100.000,00 TL

$$\text{Serap YILMAZ} = \frac{60.000,00 \times 10.000,00}{100.000,00} = 6.000,00 \text{ TL}$$

$$\text{Aynur ASLANPINAR} = \frac{40.000,00 \times 10.000,00}{100.000,00} = 4.000,00 \text{ TL}$$

Büyük Defter Sayfa Nu.	Mad. Nu.	A Ç I K L A M A	Yardımcı Hesap Sütunu	Borç Tutarı	Alacak Tutarı
	..1	Aktarılan Toplam -----25.05.2011----- 570GEÇMİŞ YILLAR KARLARI HS. <u>331 ORTAKLARA BORÇ HS.</u> 331.01 K. dite Serap YILMAZ 331.02 K. diler A. ASLANPINAR	6.000,00 4.000,00	10.000,00	10.000,00
	..2	2010 yılı karının ortak hesaplarına devri -----25.05.2011----- <u>331 ORTAKLARA BORÇLAR HESABI</u> 331.02 K. diler Aynur ASLANPINAR <u>131 ORTAKLARDAN ALAC. HS.</u> 131.02 K. diler A. ASLANPINAR	3.000,00 3.000,00	3.000,00	3.000,00
	..3	K. diler ortağın geçmiş yıl zararının kapatılması -----25.05.2011----- <u>501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HS.(-)</u> 501.01 K. dite Serap YILMAZ 501.02 K. diler Aynur ASLANPINAR <u>500 SERMAYE HESABI</u> 500.01 K. dite Serap YILMAZ 500.02 K. diler A. ASLANPINAR	6.000,00 1.000,00 6.000,00 1.000,00	7.000,00	7.000,00
	..4	Ortakların sermaye artırımı taahhüt kaydı -----25.05.2011----- <u>331 ORTAKLARA BORÇ HS.</u> 331.01 K. dite Serap YILMAZ 331.02 K. diler Aynur ASLANPINAR <u>501 ÖDENMEMİŞ SER. HS.(-)</u> 501.01 K. dite Serap YILMAZ 501.02 K. diler A. ASLANPINAR	6.000,00 1.000,00 6.000,00 1.000,00	7.000,00	7.000,00
		Ortakların kar paylarının sermaye borcu ile mahsup edilmesi -----			
		TOPLAM		27.000,00	27.000,00

Komandite ortak Aynur ASLANPINAR' ın 4.000,00 TL kar payı vardır. Ancak geçmiş dönemden 3.000,00 TL borcu olduğu için bu borcu kapatılmış ve kalan 1.000,00 TL sermaye artırımında kullanılmıştır.

- **Zarar Dağıtımı:** Zarar dağıtım şekli sözleşmede belirtilir. Komanditer ortak zarardan sermaye payı kadar sorumludur. Zarar sermaye payından fazla ise kalan kısmı komandite ortak veya ortaklar karşılar. Muhasebe kayıtlarında ise önce zarar ortakların hesabına devredilir sonra değişik şekillerde kapatılır.

Örnek: Eren KÜÇÜK VE Ortakları Komandit Şirketi 2010 yılı dönemi zararı 12.000,00 TL' dir. Sözleşme şartlarına göre zarar ortaklara sermaye payları oranında dağıtılacaktır. Ortakların zarar payları 16.04.2011 tarihinde peşin olarak tahsil edilmiştir. Ortakların sermaye payları şöyledir:

K. dite Eren KÜÇÜK : 30.000,00 TL
 K. diler Engin COŞKUNCA : 20.000,00 TL
 K. diler Barış YAPRAK : 10.000,00 TL
 Toplam Sermaye : 60.000,00 TL
 Ortakların zarar payları şu şekilde hesaplanır:

$$\text{Eren KÜÇÜK} = \frac{12.000,00 \times 30.000,00}{60.000,00} = 6.000,00 \text{ TL}$$

$$\text{Engin COŞKUNCA} = \frac{12.000,00 \times 20.000,00}{60.000,00} = 4.000,00 \text{ TL}$$

$$\text{Barış YAPRAK} = \frac{12.000,00 \times 10.000,00}{60.000,00} = 2.000,00 \text{ TL}$$

$$\text{TOPLAM ZARAR} = 12.000,00 \text{ TL}$$

Büyük Defter Sayfa Nu.	Mad. Nu.	A Ç I K L A M A	Yardımcı Hesap Sütunu	Borç Tutarı	Alacak Tutarı
	..1	-----16.04.2011----- -		12.000,00	
		<u>131 ORTAKLARDAN ALACAKLAR HS.</u>	6.000,00		
		131.01 K. dite Eren KÜÇÜK	4.000,00		
		131.02 K. diler Engin COŞKUNCA	2.000,00		
		131.03 K. diler Barış YAPRAK			12.000,00
		580 GEÇMİŞ YILLAR ZAR. HS.			
	..2	2010 yılı zararının ortak hesaplarına devri -----16.04.2011-----		12.000,00	
		100 KASA HESABI			12.000,00
		<u>131 ORT. ALACAKLAR HS.</u>	6.000,00		
		131.01 K. dite Eren KÜÇÜK	4.000,00		
		131.02 K. diler E. COŞKUNCA	2.000,00		
		131.03 K. diler Barış YAPRAK			
		Ortakların zarar paylarının peşin tahsili			
		-----		24.000,00	24.000,00
		TOPLAM			

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Ortakların amacını belirleyiniz.	➤ Ortakların amacını gerçekleştirecek şirket türünü belirleyiniz.
➤ Sözleşmenin bölümlerini ve içeriğini kararlaştırınız.	➤ Örnek bir sözleşmeyi inceleyiniz ve şirketin faaliyet konusuna göre düşününüz.
➤ Sözleşmeyi düzenleyiniz.	➤ Sözleşme şekil şartlarına uymasına, açık ve net olmasına özen gösteriniz.
➤ Taraflara imzalatınız.	➤ İmzanın her zaman kullanılan imza olmasına özen gösteriniz.
➤ Notere onaylatınız.	➤ Notere gitmeden sözleşme fotokopilerini hazırlamanız size zaman kazandıracaktır.
➤ Ticaret siciline kaydettiriniz.	➤ Ticaret siciline kayıt için gerekli evrakları hazırlayarak gidiniz. Bunun için ticaret sicilinin web sayfasından yararlanınız.
➤ Ticaret sicili gazetesinde ilan ediniz.	➤ İlan için gerekli masraflar için hazırlıklı olunuz.
➤ İlgili kuruluşlara bildirimde bulununuz.	➤ İlgili meslek odalarına ve resmi kurumlara kayıt işlemlerini yapmayı unutmayınız.
➤ Yevmiye ve büyük defteri kullanıma hazır hale getiriniz.	➤ Yevmiye ve büyük defterin ait olduğu yılı ve tarihi göstermesine özen gösteriniz.
➤ Ortakların sermaye taahhütlerini kaydediniz.	➤ Muhasebenin tali hesaplarından faydalanabilirsiniz.
➤ Sermaye borçlarını yerine getirmelerini kaydediniz.	➤ Taahhütlerin uygun hesaplara aktarılmasına dikkat ediniz.
➤ Sermaye artırımı sebeplerini belirleyiniz.	➤ Sermaye artırımının fizibilite çalışmasını yaparak şirketin lehinde olduğundan emin olunuz.
➤ Sermaye artırımı yollarını belirleyiniz.	➤ Şirket için en uygun sermaye artırımı yöntemini seçiniz.

➤ Sermaye azaltma sebeplerini belirleyiniz.	➤ Sermaye azaltmanın gerçekten yapılması gerektiğini iyice araştırınız.
➤ Sermaye değişikliklerini kaydediniz.	➤ Ticaret sicili gazetesindeki ilana göre sermaye kayıtlarını yapınız.
➤ Kar zarar dağıtımını sözleşme kurallarına göre dağıttınız.	➤ Şirket ana sözleşmesini dikkatlice okuyunuz.
➤ Kar zarar dağıtımını kaydediniz.	➤ Kar ve zarar hesapların işleyiş mantığını iyice kavrayarak hareket ediniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A. OBJEKTİF TESTLER (ÖLÇME SORULARI)

1. Aşağıdakilerden hangisi komandit şirketlerin özelliklerinden birisi değildir?
A) Komanditer ortağın rekabet yasağı vardır.
B) Şirket değil ortaklar vergi mükellefidir.
C) Fazla tercih edilen bir şirket türü değildir.
D) En az iki ortak olmalıdır.
2. Aşağıdakilerden hangisi komandite ortağın özelliklerinden birisidir?
A) Sorumluluğu sermayesi ile sınırlıdır.
B) Yönetimde yer almaz.
C) Emeği sermaye olarak koyamaz.
D) Şirket unvanında adı yer alır.
3. Aşağıdakilerden hangisinde komandit şirketin kuruluş aşamaları doğru yazılmıştır?
A) Sözleşmenin hazırlanması---Tescil---Sözleşmenin notere tasdiki---İlan
B) Sözleşmenin hazırlanması---Sözleşmenin notere tasdiki---Tescil---İlan
C) Tescil---Sözleşmenin hazırlanması---Sözleşmenin notere tasdiki---İlan
D) Tescil---İlan---Sözleşmenin hazırlanması---Sözleşmenin notere tasdiki
4. Zahide PEKTAŞ ve Ortağı Komandit Şirketi 25.04.2011 tarihinde sermaye artırma amacı ile Mahmut BURNAZ adlı kişiyi ortak olarak almaya karar vermişlerdir. Hukuki işlemler tamamlanmıştır. Yeni ortak 4.000,00 TL sermaye taahhüdünde bulunmuş ve tamamını 26.04.2011 tarihinde peşin olarak ödemiştir. Yevmiye kayıtlarını yapınız.
5. İrem GÜL ve Ortakları Komandit Şirketi 2010 yılı zararı 5.000,00 TL' dir. Sözleşme şartlarına göre zarar ortaklara sermaye payları oranında dağıtılacaktır. Ortakların zarar payları 20.04.2011 tarihinde peşin olarak tahsil edilmiştir. Ortakların sermaye payları şöyledir:

K. dite İrem GÜL	40.000,00 TL
K. diter Sema BULUT	40.000,00 TL
K. diter İrfan PINAR	<u>20.000,00 TL</u>
Toplam Sermaye	100.000,00 TL

Dağıtım ile ilgili hesaplamaları ve yevmiye kayıtlarını yapınız.

DEĞERLENDİRME

Sorulara verdiğiniz yanıtları modül sonundaki cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Bu faaliyet kapsamında hangi bilgileri kazandığınızı belirleyiniz. Yanlış cevaplandığı sorularla ilgili konuları tekrar inceleyip öğrenmeye çalışınız.

B. UYGULAMALI TEST

Aşağıda listelenen davranışları, davranışlarınızın her birinde uyguladıysanız “Evet”, uygulamadıysanız “Hayır” kutucuklarını işaretleyiniz.

MODÜL ADI: Şahıs İşletmeleri	ÖĞRENCİNİN ADI SOYADI:	
UYGULAMA FAALİYETİ: Kolektif şirketler	SINIF VE NU:	
AÇIKLAMA: Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri “Evet” veya “Hayır” kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.		
Gözlenecek Davranışlar	Evet	Hayır
1. Sermaye taahhüdü muhasebeleştirme işlemini yapabiliyor musun?		
2. Sermaye taahhüdünü yerine getirme muhasebeleştirme işlemini yapabiliyor musun?		
3. Kuruluş giderlerinin muhasebeleştirme işlemini yapabiliyor musun?		
4. Komandit şirket, sermaye artırımını muhasebeleştirme işlemini yapabiliyor musun?		
5. Komandit şirket, sermaye azaltımını muhasebeleştirme işlemini yapabiliyor musun?		
6. Komandit şirket, kar dağıtımını muhasebeleştirme işlemini yapabiliyor musun?		
7. Komandit şirket, zarar dağıtımını muhasebeleştirme işlemini yapabiliyor musun?		

DEĞERLENDİRME

Uygulama faaliyetinde kazandığınız davranışlarda işaretlediğiniz “Evet” ler kazandığınız becerileri ortaya koyuyor. ”Hayır” larınız için ilgili faaliyetleri tekrarlayınız. Hepsini “Evet” ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki soruların cevaplarını “doğru” ve “yanlış” olarak değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Doğru	Yanlış
1. Şirketler, ortaklık sözleşmesi olmasa dahi tarafların anlaşması halinde şahıs şirketi kurulabilir.		
2. Adi şirketler, borçlar kanunu hükümlerine göre kurulur.		
3. Şirket kuruluş işlemlerinde, kullanılan hesap “501 Ödenmemiş Sermaye Hesabı” dır.		
4. Kuruluşa ilişkin giderler, genelde beş yıllık bir sürede itfa edilerek tasfiye edilir.		
5. Şirketler sadece dışarıdan ortak almak suretiyle sermaye arttırabilirler.		
6. Zararın ortaklara dağıtımında, herkese aynı zarar dağıtılır.		
7. Önceki döneme ait zararlar “570 Geçmiş Yıllar Karları” hesabında takip edilir.		

B 100 KASA HES. A	B 101 ALINAN ÇEK HS. A	B 121 ALAC. SEN. HS. A
10.000,00	5.000,00	5.000,00
B 254 TAŞIT HES. A	B 255 DEMİRBAŞ HS. A	B 500 SERMAYE. HS. A
10.000,00	5.000,00	35.000,00
B 501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HESABI A		
35.000,00		35.000,00

S. BULUT VE ORTAKLARI KOLEKTİF ŞİRKETİ
AKTİF 25.04.2011 TARİHLİ KURLUŞ BİLANÇOSU PASİF

I DÖNEN VARLIKLAR	20.000,00	III KISA VADELİ YABANCI	-----
HAZIR DEĞERLER	15.000,00	IV UZUN VADELİ YAB. KAY	-----
Kasa	10.000,00	V ÖZ KAYNAKLAR	35.000,00
Alınan Çekler	5.000,00	ÖDENMİŞ SERMAYE	35.000,00
TİCARİ ALACAKLAR	5.000,00	Sermaye	35.000,00
Alacak Sent.	5.000,00		
II DURAN VARLIKLAR	15.000,00		
MADDİ DURAN VAR.	15.000,00		
Taşıtlar	10.000,00		
Demirbaşlar	5.000,00		
AKTİF TOPLAMI	35.000,00	PASİF TOPLAMI	35.000,00
	=====		=====

ÖĞRENME FAALİYETİ 3 CEVAP ANAHTARI

1-	A
2-	D
3-	B

Cevap 4

Büyük Defter Sayfa Nu.	Mad. Nu.	A Ç I K L A M A	Yardımcı Hesap Sütunu	Borç Tutarı	Alacak Tutarı
	..1	Aktarılan Toplam -----04.05.2011----- <u>501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HS.(-)</u> M. BURNAZ	4.000,00	4.000,00	
		<u>500 SERMAYE HESABI</u> M. BURNAZ	4.000,00		4.000,00
	..2	M. BURNAZ 'ın sermaye artırma taahhüt kaydı -----04.05.2011----- 100 KABA HESABI		4.000,00	
		<u>501 ÖDENMEMİŞ SER. HS.(-)</u> M. BURNAZ	4.000,00		4.000,00
		M. BURNAZ 'ın taahhüdünü yerine getirmesi -----			
		TOPLAM		8.000,00	8.000,00

Cevap 5

$$\text{İ. GÜL} = \frac{40.000,00 \times 5.000,00}{100.000,00} = 2.000,00 \text{ TL}$$

$$\text{S. BULUT} = \frac{40.000,00 \times 5.000,00}{100.000,00} = 2.000,00 \text{ TL}$$

$$\text{İ.PINAR} = \frac{20.000,00 \times 5.000,00}{100.000,00} = 1.000,00 \text{ TL}$$

$$\text{TOPLAM ZARAR} = 5.000,00 \text{ TL}$$

Büyük Defter Sayfa Nu.	Mad. Nu.	A Ç I K L A M A	Yardımcı Hesap Sütunu	Borç Tutarı	Alacak Tutarı
	..1	Aktarılan Toplam -----16.04.2011----- <u>131 ORTAKLARDAN ALACAKLAR HS.</u> İ. GÜL S. BULUT İ. PINAR 580 GEÇMİŞ YILLAR ZAR. HS. 2010 yılı zararının ortak hesaplarına devri -----16.04.2011-----		5.000,00	
	..2	100 KASA HESABI <u>131 ORT. ALACAKLAR HS.</u> İ. GÜL S. BULUT İ. PINAR Ortakların zarar paylarının peşin tahsili -----	2.000,00 2.000,00 1.000,00 2.000,00 2.000,00 1.000,00	5.000,00	5.000,00
		TOPLAM		10.000,00	10.000,00

MODÜL DEĞERLENDİRME CEVAP ANAHTARI

1-	Y
2-	D
3-	D
4-	D
5-	Y
6-	Y
7-	Y

ÖNERİLEN KAYNAKLAR

- Muhasebe Kitapları,
- Serbest muhasebeci ve mali müşavirler odası internet sitesi,
- İnternette yer alan üniversitelerin siteleri,
- Çevrenizdeki işletmeler,
- Muhasebe büroları,
- Serbest muhasebeci mali müşavirler odası yayınları
- Muhasebe süreli yayınları

KAYNAKÇA

- SEVİLENGÜL Orhan, **Genel Muhasebe**, Gazi Yayınları, Ankara, 1997.
- **Muhasebenin Temel Kavramları ve Tek Düzen Hesap Plânı**, TÜRMOB Yayınları, Ankara, 1994.
- COŞKUNCA, Semra, **Yayımlanmamış Ders Notları**, Ankara, 2011.
- COŞKUNCA, Engin, **Yayımlanmamış Ders Notları**, Ankara, 2011.
- www.gib.gov.tr